

2016

DELÅRSRAPPORT AUGUSTI

Kommunfullmäktige

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Förvaltningsberättelse	4
Händelser av väsentlig betydelse	4
Målstyrning Kommunfullmäktige	5
Fokusområden	7
<i>Lund, en attraktiv och kreativ plats .....</i>	<i>7</i>
<i>Inflytande, delaktighet och service .....</i>	<i>10</i>
<i>Ekologisk hållbarhet .....</i>	<i>11</i>
<i>Social hållbarhet .....</i>	<i>13</i>
<i>Långsiktig kompetensförsörjning .....</i>	<i>16</i>
<i>Ekonomisk hållbarhet .....</i>	<i>20</i>
Redovisningsprinciper	33
Kommunfullmäktiges särskilda uppdrag till nämnderna	34
Verksamhetsredovisning	35
Finansiella rapporter	42
Resultaträkning och kassaflödesanalys	42
Balansräkning	44
Revisionsberättelse	45

Sammanfattning

Kommunen arbetar efter en ny styrmodell där visionen är utgångspunkten i målstyrningen. Utifrån visionen har sex kommungemensamma fokusområden beslutats. Med utgångspunkt från dessa har sex kommunövergripande kommunfullmäktigemål utarbetats. Fullmäktiges mål följs upp i delårsrapporten. Nämndernas uppdrag och utvecklingsmål redovisas i respektive nämnds delårsrapport.

Bedömningen är att kommunen klarar tre av fullmäktiges uppsatta mål; Lunds kommun som attraktiv plats att leva och bo på, bemötande och tillgänglighet samt klimat- och miljöpåverkan.

Målet om att Lunds kommun ska ha en stark ekonomi bedöms inte klaras. Resultatet per 31 augusti 2016 uppgår till plus 14 miljoner kronor, vilket är 154 miljoner kronor lägre än periodens budget. I prognosen för 2016 beräknas resultatet till minus 45 miljoner kronor, vilket är 103 miljoner kronor lägre än budgeterat resultat. Största anledningen är ökade kostnader för nämndernas verksamhet varav mer än hälften är att hänföra till kostnader för flyktingmottagande och köpt vård inom socialtjänsten. En del av det prognostiserade underskottet beror på att servicenämnden inte når upp till budgeterat resultatkrav.

Flyktingverksamhetens underskott återfinns främst inom boenden för ensamkommande barn där kostnad för personal och externt köpta boendeplatser är stora kostnadsposter. Övrigt mottagande påverkas av bostadssituationen i Lund och att det kommer att krävas dyrare alternativa boendelösningar i avvaktan på permanenta bostäder.

Investeringarna för perioden uppgår 333 miljoner kronor. Investeringarna prognostiseras till 753 miljoner kronor vid årets slut att jämföra med investeringsramen om 1 210 miljoner kronor.

Under året har större fokus lagts på att identifiera och genomföra insatser för att minska sjukfrånvaron och utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet. Trots ett aktivt arbete uppgår sjukfrånvaron tom den 31 juli 2016 till 7,4 procent, vilket är 0,7 procentenheter högre än motsvarande period föregående år. Sjukfrånvaron varierar mellan nämnderna. Det är framför allt inom de större nämnderna som vård- och omsorgsnämnden och barn- och skolnämnderna som ökat sin sjukfrånvaro.

Förvaltningsberättelse

Händelser av väsentlig betydelse

Årets första åtta månader har i i hög grad präglats av utvecklingsarbeten inom en mängd olika områden.

- MAX IV invigdes den 21 juni och har nu formellt tagits i bruk.
- Sverigeförhandlingen har genomförts med gott resultat vilket innebär att spårvägsprojektet har 50 % statlig finansiering och att staten bidrar till cykelsatsningar i Lunds kommun.
- Som en del i utvecklingen av centrum har Lunds kommun tillsammans med handelsföreningen och fastighetsägarna i city genomfört en inventering om hur människor rör sig i centrum.
- Lund utsågs till finalist i Världsnaturfondens klimatutmaning för städer, Earth hour city challenge.
- Financial times utsåg Lund till Europas näst bästa stad när det kommer till connectivity/tillgänglighet.
- Tekniska- och Byggnadsnämnderna har arbetat fram ett förslag till Utbyggnads- och boendestrategi som ska bidra till att effektivisera och kraftsamla kommunens resurser till prioriterade utbyggnadsområden.
- Lunds nya mötesplats, Söderlyckans skatepark, invigdes den 14 maj och Dalby skate har blivit klart. Nya utegym har uppförts i Bjerredsparken, i Skrylle, Södra Sandby och Veberöd. På Mårtens Fälad har en beachvolleyplan anlagts och Hardebergaspåret har utsmyckats för att locka till aktiviteter.
- Fritidshemsverksamheten på fritidsklubbar övergick till skolans regi fr.o.m. den 1 augusti.
- Ett genomförandeavtal med Region Skåne och Skånetrafiken för spårvägen tecknades i början av sommaren. En dialog har genomförts på Clemenstorget inför det fördjupade gestaltningsprogrammet.
- Socialtjänstens har anpassa verksamheten utifrån de många ensamkommande barn som kommit till lund. Nya familjehem har rekryterats och HVB-hem har byggts ut. Samverkan med skola, kultur och fritid, föreningslivet har byggts upp för att skapa ett mottagande med god kvalitet.
- Skolinspektionen har godkänt Lunds kommun som huvudman för internationell skola på grundskolenivå vid International School of Lund Katedralskolan (ISLK).
- I juni genomfördes Stadsparkens dag och Solens och skuggans trädgård invigdes.
- Lundaläraren Magnus Ehinger från Polhemskolan har fått årets lärarpris av Kungliga vetenskapsakademien.

Målstyrning Kommunfullmäktige

Fokusområden	Kommunfullmäktigemål	Bedömning av målet	Indikatorer	Utfall	Mål
Lund, en attraktiv och kreativ plats	Lunds kommun ska vara en attraktiv plats att leva och bo på	Klarar målet	Nöjd Region-Index - Helheten	71	69
			Befolkningsutveckling, årlig		1,2 %
			Polisens trygghetsundersökning		
			Nöjd Region-Index - Trygghet	66	67
	Företagen i Lunds kommun ska uppleva att det finns ett bra företagsklimat	Klarar ej målet	Svenskt näringslivs enkät om företagsklimatet, plats i ranking	134	50
			Antal nystartade företag, Nyföretagarbarometern		775
	Boende och verksamma i Lunds kommun ska uppleva att de får ett gott bemötande och hög tillgänglighet i kontakten med kommunens verksamheter	Klarar målet	Nöjd Medborgar-Index - Bemötande, tillgänglighet	60	55
			Nöjd Medborgar-Index - Helheten	62	62
			Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI		69
			Servicemätning, SKL, Ranking		67
Inflytande, delaktighet och service	Går ej att bedöma	Nöjd Inflytande-Index - Helheten	43	45	
		Informationsindex för kommunens webbplats - Totalt		88	
Ekologisk hållbarhet	Lunds kommuns klimat- och miljöpåverkan ska väsentligt minska	Klarar målet	Utsläpp av växthusgaser	- 47 %	- 38 %
Ekonomisk hållbarhet	Lunds kommun ska ha en stark ekonomi	Klarar ej målet	Årets resultat i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	- 0,8 %	0,5 %
			Nettolåneskulden	40 %	60 %
Social hållbarhet					
Långsiktig kompetensförsörjning					

Kommunfullmäktige har beslutat om sex mål. Bedömningen är att kommunen klarar tre av målen, att två inte klaras och att ett inte går att bedöma vid delåret.

Lunds kommun ska vara en attraktiv plats att leva och bo på

Bedömningen efter åtta månader är att kommunen klarar målet. Medborgarundersökningen visar att lundaborna är nöjda. 70 procent av medborgarna i Lund kan starkt rekommendera vänner och bekanta att flytta till kommunen. Lund växer, befolkningsökningen tom augusti är

545 personer jämfört med årsskiftet, och prognosen tyder på att befolkningen vid årets slut kommer vara omkring 118 000 invånare.

Kommunen har ett nära samarbete med polisen i det brottsförebyggande arbetet och tidigare mätningar visar att Lund upplevs som en trygg plats att leva på. Kommunen visar en nedåtgående trend i brottsstatistiken de senaste åren. Denna trend går emot utvecklingen i andra jämförbara städer.

Företagen i Lund ska uppleva att det finns ett gott företagsklimat

Bedömningen är att kommunen inte klarar målet. Lund har fallit i ranking i Svenskt näringslivs enkät där företagsklimatet rankas utifrån ett antal faktorer. Undersökningen är till största del en attitydundersökning. Lund har fallit i ranking bland annat på service till företagen och kommunens attityder gentemot företagande. Mätningen Insikt, som undersöker hur nöjda företagen är med kommunens myndighetstutövning, och som endast vänder sig till företag som haft myndighetskontakt, visar att företagen är nöjda. De båda undersökningarna är därför motsägande och resultatet från svenskt näringslivs ranking kommer att analyseras vidare.

Boende och verksamma i Lunds kommun ska uppleva att de får ett gott bemötande och hög tillgänglighet i kontakten med kommunens verksamheter

Bedömningen efter åtta månader är att kommunen klarar målet. Bemötande och tillgänglighet har fått mycket goda resultat i medborgarundersökningen. Servicemätningen och Insikt-mätningen kommer redovisas för helåret.

Invånarna i Lunds kommun ska ha goda möjligheter till insyn och inflytande på kommunens verksamheter och beslut

Måluppfyllelsen efter åtta månader går ej att bedöma utifrån de uppsatta indikatorerna. Indikatorn "nöjd inflytandeindex" en del av medborgarundersökningen når inte upp till det mycket högt satta målvärdet, men i jämförelse med andra kommuner har Lund ett mycket gott resultat. Utifrån redovisningen i denna rapport under fokusområdet "Inflytande delaktighet och service" bör det finnas goda möjligheter till att målet kommer bedömas klarat vid årsskiftet.

Lunds kommuns klimat- och miljöpåverkan ska väsentligt minska

Bedömningen efter åtta månader är att kommunen klarar målet. Utsläppet av växthusgaser har minskat kraftigt i samband med att Krafringens värmeverk i Örtofta tagits i drift.

Lunds kommun ska ha en stark ekonomi

Bedömningen efter åtta månader är att kommunen inte klarar målet. Med tanke på utmaningarna framöver är det viktigt att följa och analysera utvecklingen kontinuerligt.

Fokusområden

Lund, en attraktiv och kreativ plats

Befolkningsutveckling

Lunds befolkning var per den 31 augusti 117 379 personer. Detta är en ökning från årsskiftet med 545 personer. Vid motsvarande tidpunkt 2015 hade befolkning ökat med 680 personer. Detta innebär att målet, en ökning med 1,2 procent eller 1 400 personer för året troligen kommer att nås.

Utveckling av centrum och stadsrummet

Det kommungemensamma arbetet med utveckling av Lunds centrum har fortsatt. Syftet är att få fler människor att besöka Lund. En inventering om hur människor rör sig i Lunds centrum har genomförts på uppdrag av kommunen, Handelsföreningen och fastighetsägarna i city. Som följd av inventeringen har Skomakaregatan och Stortorget valts ut som första områden att gå vidare med.

Stadshallen har ett renoveringsbehov därför har ett arbete för att hitta en målbild för stadshallen inletts.

Det finns nu öppet trådlöst nät i alla byggnader där Lunds kommun har verksamhet som har öppet nät, med undantag för skolor som har öppet nät för elever. En test pågår av installation av nät utomhus i Skrylle och dialog pågår i Citysamverkan för att titta på möjligheterna att tillsammans bygga gemensamt trådlöst nät i centrum.

Som ett led i att göra trafikmiljön säkrare i Lund har hastigheten sänkts från 50 km i timmen till 40 km i timmen i tätorterna.

Arenatorget och Slutspelsparken håller på att färdigställas. Projektering pågår av Bantorget som kommer att byggas om under 2017. För att göra stadsrummet mer attraktivt har det planerats mer blommor, renhållningen har utökats, en översyn och gallring av vägvisningsskyltar har gjorts, cykelställ och möbler har målats.

Ett arbetet med en förbättrad cykelväg genom stadskärnan har påbörjats mellan Mejeriet och Magnus Stenbocksgatan. En vägplan har påbörjats för cykelvägen Håstad - Norra Fäladen, Kävlingevägen - Nöbbelöv - Vallkärra samt Sjöbovägen i Veberöd.

Utveckling av Brunnsög

Två detaljplaner för Centrala Brunnsög ska möjliggöra byggandet av ett större handelskvarter, bostäder och en park. Skolan fick igångsättningstillstånd i kommunfullmäktige och detaljprojekteras för närvarande.

Planeringen för Science Village Scandinavia fortsätter och beslut om granskning av detaljplanen togs i byggnadsnämnden i augusti. Förhandlingar kring exploateringsavtal pågår. Ett kvalitetsprogram för det offentliga rummet är framtaget.

Förhandlingarna om markköp för Kunskapssparken är inne i sitt slutskede och detaljplanen beräknas kunna antas av byggnadsnämnden i september. Förprojektering av parken pågår

Bostadsbyggande

Under perioden har det färdigställts 241 bostäder i Lund och 294 har påbörjats. Tekniska nämnden har som målsättningen är att 900 bostäder ska påbörjas under året men bedömer nu att cirka 700 bostäder kommer att påbörjas. Anledning till att målsättningen inte kommer uppnås är framför allt förseningar i olika projekt. Merparten av de påbörjade bostäderna är i

Lund men många även i Veberöd samt ett mindre antal i Södra Sandby/Revinge och Dalby.

Goda kommunikationer

Lunds kommun har i handslag med Sverigeförhandlingen avtalat om kommunal medfinansiering av höghastighetsjärnväg med ett stopp vid Lund C samt statlig medfinansiering av cykelåtgärder kopplade till Lund C och spårvägen Lund C-ESS. Lunds kommun har med detta uppnått målsättningen att 50 % av spårvägssatsningen ska ha extern medfinansiering.

Regional utveckling

Lunds kommun är medlem i Greater Copenhagen & Skåne C vars fokus är tillväxt och arbetsmarknadsfrågor. Handlingsplanen för 2016 fokuserar på internationell marknadsföring, arbetsmarknadsåtgärder och åtgärder för att locka internationella företag och investeringar till regionen.

Lund deltar tillsammans med Malmö och Helsingborg i Region Skånes arbete för att stärka kommunerna som tillväxtmotor. Arbetet inriktas på likheter och skillnader i städernas attraktionskraft, för boende och företagande.

Handlingsplanen för MalmöLund, regionen, MLR, omfattar fokusfrågorna, kompetensförsörjning, migration och integration, arbetsmarknad och bostäder. En remissversion av Strukturplan för MLR har utarbetats under våren och finns nu hos kommunerna för synpunkter, ett slutgiltigt dokument förväntas antas av styrelsen i december. Strukturplanen kommer därefter att utgöra underlag för kommunernas översiktsplaner.

Företagsklimat

Flera industriföretag har valt att etablera utvecklingskontor i Lund. Schneider Electrics flyttar 200 medarbetare från Malmö till Lund och Mobile Heights Center Volvo Cars och Bosch har båda beslutat att etablera utvecklingskontor i Lund. Tillgången till spetskompetens och ingenjörer samt Lunds dynamiska forskningsmiljöer och internationella bolag har varit viktiga förutsättningar för dessa etableringar.

I svenskt näringslivs ranking av företagsklimatet har Lund fallit från plats 72 till plats 134. Undersökningen är till största del en attitydundersökning. Lund har fallit i ranking bland annat på service till företagen och kommunens attityder gentemot företagande. Mätningen Insikt, som undersöker hur nöjda företagen är med kommunens myndighetstutövning, och som endast vänder sig till företag som haft myndighetskontakt, visar att företagen är nöjda. De båda undersökningarna är därför motsägande och resultatet från svenskt näringslivs ranking kommer att analyseras vidare.

Besöksnäringen

Destinationsplattformen VisitLund har ökat till 53 partners från det privata näringslivet. En gemensam målbild har fastställts: "Lund är en attraktiv stad känd för sin kunskapsturism och sina världsledande kunskapsmöten". Genom engagemang för destinationsutveckling och kommunikation har kommunen säkerställt en stark tillväxt och lockar en växande ström av nyfikna nationella och internationella besökare.

Första halvåret ökade antal gästnätter i Lund med 2,4 procent och Lund är den kommun i Skåne som har högst andel utländska gästnätter.

Utveckling av verksamheterna

Grundskola

De preliminära uppgifterna för meritvärdet för grundskolans ÅK 9 för läsåret 2015/2016

pekar på ett något lägre resultat för hela Lund än föregående läsår. (De officiella resultaten för läsåret 2015/16 publiceras sista veckan i september). En förklaring till det något lägre resultatet är att även elever som kom till förberedelseklasser under året räknas in i årets meritvärde vilket det inte gjordes 2015. Det är stor skillnad i meritvärdet mellan pojkar och flickor. För alla Lunds skolor är skillnaden 32,7 poäng till flickornas fördel.

Meritvärde (17 ämne)

Lunds skolstatistik	BSN Lund Öster	BSN Lunds stad	Lunds skolkommun
Läsår 2014/2015	248,4	246,9	247,3
Läsår 2015/2016	240,3	248,0	245,9

Gymnasieskola

Det preliminära resultatet för läsår 2015/2016 pekar på en förbättring både på yrkes- och studieförberedande program både vad gäller betygspoäng och andel som tar examen.

Betygspoäng för Lunds kommuns gymnasieskolor

År	Alla program	Högskoleförberedande program	Yrkesförberedande program
2015	14,5	14,8	12,7
2016 preliminära uppgifter	14,7	15,1	12,9

Andel elever som når examen på gymnasieskolan

År	Alla program	Högskoleförberedande program	Yrkesförberedande program
2015	14,5	14,8	12,7
2016 preliminära uppgifter	14,7	15,1	12,9

För de elever som läser på gymnasieskolans introduktionsprogram är siffran för måluppfyllelse låg, 35 % når målet med utbildningen. Det är dock inte alla elever som har som mål att gå vidare till ett nationellt program, för vissa elever är målet att få bättre möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. De elever som inte klarar av att bli behörig till ett nationellt program eller att komma ut i arbete stannar ofta kvar och läser vidare på introduktionsprogram.

Vård och omsorg

Drygt 2 100 analoga trygghetslarm är nu utbytta till digitala trygghetslarm med mobil kommunikation.

Försöksverksamhet med tillsyn via webbkamera pågår sedan i mars hos en brukare inom hemvården.

Vårdplanering via Skype har blivit ett permanent arbetssätt inom myndighetsfunktionens inom vård- och omsorgsverksamheter. Hemvården provar olika tekniska lösningar såsom sms och Skype för de brukare som föredrar att ha kontakt på detta sätt.

Trådlöst nätverk har installerats inom de flesta dagliga verksamheter, korttidstillsyn och korttidsvistelser.

Verksamhetsområdet särskilt boende för äldre har startat ett pilotprojekt för att skapa bättre förutsättningar för en mobil sjuksköterskeorganisation kvälls- och nattetid. Surfplattor testas för att skapa tillgänglighet till information och dokumentation om brukaren vilket ska leda till en tryggare och säkrare vård.

Fritid

Antalet deltagartillfällen per invånare i åldersgruppen 7-20 år i idrottsföreningarna i Lund har varit konstant under flera år. Dock har andelen deltagartillfällen för flickorna sjunkit och ligger nu enligt de preliminära siffrorna för 2015 under målsättningen. Ett arbete har påbörjats tillsammans med föreningslivet för att vända trenden.

Bibliotek

Andelen aktiva låntagare av kommuninvånarna för samtliga bibliotek har legat på 34 % under flera år. Den 31 augusti låg siffran på 33 %.

Nya språkcaféer har under våren startats på biblioteken på Norra Fäladen, Linero, Veberöd och Södra Sandby samt på barnavdelningen på stadsbiblioteket (Hänget). Sedan tidigare finns språkcaféer på stadsbiblioteket, Väster och Klostergården.

Inflytande, delaktighet och service

Medborgardialog

En strategi och handlingsplan för utveckling av medborgardialogen är antagen. Handlingsplanen pekar ut utvecklingen av e-dialog/e-demokrati med fokus på medborgarpaneler och e-förslag för 2016-2017.

Fokus Veberöd har avslutats under våren. Värdefulla synpunkter har samlats in som kommer att användas i fördjupning av översiktsplan för Veberöd.

I kommunens olika utbyggnadsprojekt görs mycket för att ta tillvara medborgarnas inflytande och delaktighet. Under perioden har dialog förts kring Stångby, Bantorget, Clemenstorget (spårvägen) och Framtidsgatan. Ett annat projekt som haft fokus på dialog med medborgarna, i detta fall unga tjejer, är projektet Aktivia - en jämställd aktivitetsyta för ungdomar. Dialogarbetet har genomförts i nära samarbete med fritidsgården Klostergården som ser projektet som ett välkommet initiativ för att locka fler tjejer till verksamheten.

Inom hemvården har en medborgardialog i Stadshallen genomförts med temat hemvård där utgångspunkten i diskussionen var möjligheter och utmaningar. Ytterligare en medborgardialog inom området är planerad under hösten.

En fokusgrupp har arrangerats tillsammans med brukare för att bredare belysa LSS frågor.

Seniorverksamheten och Anhörigcenter var representerade vid arrangemanget Seniorevent i april för att informera om Vård- och omsorgsnämndens öppna verksamhet.

Vad tycker lundaborna

Lundaborna är nöjda med sin stad. 70 procent av medborgarna i Lunds kommun kan starkt rekommendera vänner och bekanta att flytta till kommunen. Det visar resultat från Statistiska Centralbyråns, SCB, medborgarundersökning som genomförts under våren.

Helhetsbetyget för Lund som en kommun att bo och leva i är 71 på en hundragrading skala. Det kan jämföras med förra mätningen i Lund, 2014, som gav ett resultat på 69. Områdena som Lundaborna nu ger högre betyg är kategorierna "Fritidsmöjligheter" samt "Beslut och inflytande". Det är fjärde gången som Lunds kommun medverkar i undersökningen och siffrorna har konstant legat på en hög nivå.

Jämfört med genomsnittet för de 133 kommuner som deltog i medborgarundersökningen

hösten 2015 och våren 2016, fick Lunds kommun högre betygsgenomsnitt både som ”Plats att bo och leva på”, samt vad gäller de” Kommunala verksamheterna”.

Lund hamnar på genomsnittet avseende området ”Inflytande på kommunens beslut och verksamheter”. Detsamma gäller jämfört med kommungruppen ”större städer” (över 50 000 invånare).

Demokratiutveckling

Under 2015 och 2016 har Ungdomspolitiken drivit projektet ALLA UNGA – om inflytande och delaktighet för alla unga, oavsett intellektuell funktionsvariation. Målet med projektet har varit att få unga i särskolan att engagera sig och påverka Lund. Med stöd av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor har ungdomspolitiken utbildat unga vuxna från olika dagliga verksamheter till demokratihjältar, haft inflytandecaféer för Lunds alla särskoleelever på högstadiet- och gymnasienivå, skrivit medborgarförslag, startat elevråd, satt igång lärarnätverk, utvecklat hemsidan www.ungilund.se och till slut sammanställt arbetet i en metodbok. Ambitionen med metodboken är att, genom att dela med sig av lyckade metoder och arbetsmodeller, inspirera och engagera fler kommuner att våga satsa på att få fler unga att bli aktiva medborgare.

Medborgarservice

Utvecklingen av eTjänster pågår som bidragsansökan till Kultur och Fritid, anmälan till simskola inklusive betalningstjänst, anmälan och betalning till loppis på Esplanaden, anmälan om kö till kolonilott och anmälan om praktikplats.

För att förbättra tillgängligheten via telefon till kommunens tjänstemän finns nu möjligheter att integrera kalendrar med telefon.

Införande av en medborgarportal har påbörjats, med syfte att som öka öppenhet och transparens genom att allmänheten får tillgång till väsentlig och tydlig information. Med medborgarportalen ska det bli enkelt att visa data direkt på kommunens hemsida. Medborgare kan jämföra olika utförare av kommunal service och få en bild av hur den egna kommunen står sig i förhållande till andra kommuner i riket. Arbetet pågår i ett första skede med vård- och omsorgsverksamheten.

Felanmälan gällande det offentliga rummet för gator och parker mm kan nu göras via en mobilapp. Anmälaren kan även här se vilka åtgärder som vidtas.

Ekologisk hållbarhet

Aktuella händelser

Statistik för minskade växthusgasutsläpp

Statistikunderlag från SCB, Kraftringen och SMED (Svenska miljöemissionsdata) visar att igångsättningen av kraftvärmeverket i Örtofta har gett stort genomslag för minskade växthusgasutsläpp. För 2014 har utsläppen minskat med totalt 47 % jämfört med år 1990 (Mål 50 %, år 2020). Visserligen var vintern 2014 varm, men resultatet är trots detta väsentligt bättre än prognosen.

Ny kravlista för miljöledning

Under året har standarden för miljöledningssystemet uppdaterats. Förändringarna innebär bland annat att intressenters krav får högre status, ledningen får tydligare ansvar och större

fokus på att uppnå miljönytta. En ny kravlista har antagits för att anpassa kommunens miljöledningssystem till den nya standarden.

LundaEko II

Enligt den beslutade LundaEko-processen har programmet utvärderats. Både framgångar som brister identifierats och de ekonomiska konsekvenserna har redovisats.

Vår stad 2030 arrangerades tillsammans med Världsnaturfonden (WWF), där gymnasieelever från Spyken och Vipan presenterade lösningar för ett hållbart Lund 2030 för politiker, tjänstemän och näringsliv. Lund utsågs även till finalist i Världsnaturfondens klimatutmaning för städer, *Earth hour city challenge*. I samband med detta genomfördes kampanjen *We love Cities*, som fick stor uppmärksamhet.

I april 2016 antog kommunstyrelsen en handlingsplan för fossilfri organisation med fordonsriktlinjer. Renhållningsstyrelsen har helt fossilfria avfallstransporter från 2016. En laddinfrastrukturutredning har genomförts, den visar befintliga sladdställen och var det finns framtida behov av nya publika sladdstationer för elfordon.

Tillgången på bra eldrivna alternativ till bensin- och dieseldrivna arbetsredskap har väsentligt förbättrats och att utbytet pågår. Kommunens nya fordonsriktlinjer ger Servicenämnden ansvar för att samordna kommunens fordon och transporter med fokus på en effektiv och fossilbränslefri fordonsflotta, minskade kostnader och enkelhet för användarna. Solcellerna på förskolan Tegelstugan vann Skåne Solar Award, ett pris som delas ut årligen av Solar Region Skåne.

Lunds kommun har omdiplomerats som Fairtrade City under våren.

Inom ramen för projektet *Giftfritt Skåne* har kommunen fokuserat på skolor och förskolor. En checklista har tagits fram och 600 pedagoger och förskolechefer har deltagit i utbildningar under våren.

Inom området hållbar stadsutveckling har dialoger med byggherrar i utvalda projekt genomförts. En utbyggnads- och boendestrategi har tagits fram som utgår från att Lund ska växa genom förtätning de kommande 10 åren.

Andra händelser inom hållbar stadsutveckling är stadsodling och ett arbete har påbörjats med att lägga upp en utvecklingsplan för den urbana odlingen.

Under 2016 fortlöper framtagandet av planer inom helhetsgreppet Lunds Vatten, där bland annat en dagvattenplan, översvämningsplan, sjö- och vattendragsplan och vattenförsörjningsplan ingår. Samtliga planer beräknas vara klara för beslut första halvåret 2017.

Projekt och åtgärder (i urval)

- EU-projektet CITYFiED Under det andra året renoverade LKF ett pilothus och lärdomarna från det används nu när renoveringen av de övriga 15 husen påbörjats.
- Den varma rena staden (steg 2) har pågått sedan 2014 och under sommaren har experimenten på Källby avloppsreningsverk avslutats. Resultaten visar att de båda undersökta koncepten är både energipositiva och platsbesparande (under rätt förutsättningar).
- Den 30 mars 2016 invigdes den kvartersnära återbruksbutiken FixaTill på Linero Torg.
- Projektet Beteendeförändring genom litteratur, som kommuniceras under namnet Ekobibblan, startades under våren 2016.
- Lund är en av flera deltagare i ett Vinnovafinansierat projekt om restvärme. En

internationell innovationstävling genomförs för att ta fram lösningar om hur spillvärme kan utnyttjas för odling och livsmedelsframställning.

- Ett projekt pågår som syftar till att det enbart ska användas ekologiska livsmedel på två tillagningskök. En systematisk uppföljning görs för att fånga upp både möjligheter och hinder för att uppnå LundaEkomålet 100% ekologiska livsmedel till 2020 på alla kök.
- Renhållningsverket prövar en ny fackindelning för fyrfackssystemet för en bättre anpassning till de avfallskategorier som finns.
- Kommunen har beviljats pengar till ett belysningsprojekt som kommer genomföras i samband med ombyggnaden av Nyvångsskolans matsal.
- På det särskilt boende för äldre, Linegården, pågår under året ett måltidsprojekt om ekologisk mat.

Social hållbarhet

Social hållbarhet, handlar om att bygga ett långsiktigt stabilt och dynamiskt samhälle där grundläggande mänskliga behov uppfylls. Detta kan uppnås genom att arbeta strategiskt med frågor som människors hälsa och trygghet. Frågor som utbildning, ekonomisk situation, känsla av utsatthet, livsstil och samhällets förmåga att värna den enskilda människan är olika områden som påverkar den långsiktiga hållbarheten. Den sociala hållbarheten är en grundbult i välfärdssamhället.

Lunds vision inom området är att ”I Lund finns ett demokratiskt, jämställt och öppet klimat som ger alla möjlighet att upptäcka, förstå och engagera sig i arbetet för att utveckla Lund. Kommunen ska främja interkulturella, internationella och gränsöverskridande kontakter. Lund ska vara välkomnande för alla oavsett etnicitet, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder, funktionsnedsättning, religion eller annan trosuppfattning. Vi arbetar mot fördomar och diskriminering.”

Strategiskt arbete med hälsa och trygghet

Kommunen ska under hösten genomföra en analys av social hållbarhet, som ska beskriva vilka utmaningar Lund står inför, vilka insatser som görs och vilka åtgärder som behövs framöver.

Kommunkontoret har sedan januari en samordnande roll i flyktingmottagandet. Fokus för arbetet har varit att introducera en sammanhållen organisation och arbetssätt för flyktingfrågor i kommunen, planera för bostadsförsörjning för flyktingar, både bostäder och HVB- hem för ensamkommande barn. Flyktingsamordningen har även omfattat att informera om flyktingverksamheten i olika forum.

Kommunen blir mer socialt och ekonomiskt hållbar och rättvis om som många som möjligt har tillgång till samma arbetsmarknad, utbildning och så vidare. Hållbart resande utvecklas kontinuerligt i samband med att nya områden byggs. En viktig faktor är att medborgarna kan medverka och engageras.

Utbildningsnämnden arbetar aktivt för att motverka stress och öka elevernas upplevelse av hälsa. Av årets elevundersökning kan slutsatsen dras att något färre elever upplever stress och att elever på studieförberedande program och särskilt flickor känner mer stress än pojkar och elever på de yrkesförberedande program. På frågan om hur eleverna upplever sin hälsa är det något färre som upplever sin hälsa som mycket god.

En förstudie om ett socialt arbetsintegrerande företag i Brunshög har gjorts.

I kommunen finns en handlingsplan för att motverka våldsbejakande extremism. Arbetet med

planen är inkorporerat i socialnämndens arbete med sociala insatsgrupper.

Värna den enskilda

Arbete som gjorts under perioden och som kan framhållas är:

- Det skyddade boendet för våldsutsatta kvinnor som startade i början av året. Verksamheten fungerar väl och kan erbjuda ett snabbt skydd och boende till våldsutsatta.
- Överförmyndarnämnden har som mål att alla barn som är i behov av en god man ska få det inom 7 dagar. Detta uppnår nämnden för perioden.
- Stöd i föräldraskapet med hjälp av föräldrastödsprogrammet ABC, som är ett universellt föräldrastöd, används och under våren har en ABC-grupp genomförts och i höst är ytterligare tre grupper planerade.
- Förebyggande arbete med barngrupper såsom Lysmasken, en mottagning som vänder sig till barn och ungdomar som upplevt våld, hot eller bråk i familjen, kommer att ha kontakt med fler barn 2016 jämfört med tidigare.

Allas möjligheter att engagera sig

För att skapa en jämställd plats för ungdomar på Klostergården har en dialog förts inom ramen för projekt Aktiva, med unga tjejer om innehåll och funktion. Dialogarbetet har genomförts i nära samarbete med fritidsgården på Mötesplats Klostergården och projektet är ett välkommet initiativ för att locka fler tjejer till verksamheten. Även Ungdomspolitiken har varit delaktiga i arbetet att lyfta fram ungas åsikter.

Välkomna alla

Bosättningslagen som började gälla från 1 mars 2016 har fått stor inverkan på verksamheten. Lagen ålägger kommunerna att varje år efter anvisning ta emot ett specifikt antal nyanlända, det vill säga flyktingar vilka erhållit permanent uppehållstillstånd, och erbjuda dessa boende i kommunen. Lunds kommun anvisas i år 378 personer. Socialnämnden ansvarar för mottagandet och beställer i sin tur bostäder från servicenämnden. Ett intensivt arbete pågår med att skapa långsiktigt hållbara boendelösningar och parallellt, tills dessa finns på plats, ordna temporära genomgångslösningar. Målsättningen är att få fram lösningar som till stor del kan finansieras genom hyresintäkter från de boende. Med den tidspress som fortfarande råder kommer en större del av de bostäder som kan erbjudas resultera i en relativt hög nettokostnad för kommunen. Av de 378 personer som ska anvisas har Lund endast tagit emot 19 t o m augusti. Under årets resterande månader ska alltså ett betydande antal personer beredas bostad. Cirka 80 % av de anvisade är ensamhushåll men de förväntas få hit sina anhöriga i ett senare skede.

Flyktingmottagandet består av vuxna flyktingar med eller utan barn med, alla har uppehållstillstånd, samt av ensamkommande barn som kan vara antingen asylsökande eller ha fått uppehållstillstånd. Lund har fortfarande ett lågt flyktingmottagande per 1 000 invånare enligt Migrationsverkets statistik. Under 2014 togs 146 flyktingar emot. Under 2015 ökade mottagandet till 230. Under 2015 tog Lund emot 292 barn och ungdomar, att jämföra med 45 året innan.

Enligt prognosen ska 600 flyktingar (varav 378 som anvisas enligt Bosättningslagen) och 15-20 ensamkommande barn komma till Lund under 2016. T o m augusti har kommunen tagit emot 156 flyktingar (varav 19 som anvisats enligt Bosättningslagen) samt 9 ensamkommande barn.

Mot fördomar och diskriminering

Elevenkäten inom gymnasieskolan visar höga och förbättrade resultat på frågor rörande kränkning, och trygghet på skolan.

Högevallsbadet har HBTQ-certifierats.

Arbetsmarknad

Antal nyanmälda platser till Arbetsförmedlingen i Lund per månad, fram till och med juli, har ökat med 3 054 platser, sammanlagt 11 168 platser 2016 jämfört med 8 114 platser 2015.

Andelen arbetslösa i Lund, av totalbefolkningen i åldern 16-64 år, ligger på samma nivå 2016 som 2015. I snitt är 2,5 procent per månad arbetslösa 2016. Det är klart lägre än riket där arbetslösheten i snitt per månad för 2015 var 3,1 procent.

Indikatorer på social hållbarhet

Nedan redovisade indikatorer är utvalda av RKA, rådet för kommunal analys och SKL.

Mätvärderna i tabellen avser Lund. Färgerna visar hur Lund förhåller sig till övriga kommuner i landet.

 Lund tillhör de 25 % bästa kommunerna på indikatorn.

 Lund tillhör de 26-74 % bästa kommunerna

 Lund tillhör de 25 % sämsta kommunerna på indikatorn.

	2014	2015	2016
Anmälda våldsbrott i kommunen, antal/100 000 inv	836	872	
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	91,8	93,3	
Gymnasieelever som fullföljer sin utbildning inom 4 år, inkl. IV, andel (%)	82,7		
Hushåll med ekonomiskt bistånd som erhållit bistånd i 10-12 månader under året, andel (%)	34,4	37,6	
Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%)	8,4		
Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	24	23	
Invånare 16-84 år med bra självskattat hälsotillstånd kommun, andel (%)	81	81	
Långtidsarbetslöshet 25-64 år i kommunen, andel (%) av bef.	2,6	2,7	2,6
Lönegap median kvinnor - median män anställda av kommunen, kr	-57	177	
Valdeltagande i senaste kommunvalet, (%)	84,7	84,7	
Återstående medellivslängd vid födseln (kvinnor) kommun, år	85,0	85,1	
Återstående medellivslängd vid födseln (män) kommun, år	81,4	81,6	

Många gröna fällt indikerar på att kommunen har en god social hållbarhet. Andelen hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd är den faktor där Lund har riktigt låga värde. Ett arbete inom Socialtjänsten med syfte att identifiera målgrupper för att ännu bättre rikta insatserna och förbättra kvalitén på metoderna när det gäller personer med ohälsa har gett bättre kunskap och systematik. Detta har bidragit till att fler personer med mycket långvarigt försörjningsstöd får rätt insatser och i relativt många fall har blivit självförsörjande genom arbete, studier eller genom sjukpenning. Detta kommer förhoppningsvis att synas i statistiken för 2016.

Långsiktig kompetensförsörjning

Kommunens kompetensförsörjningsstrategi med handlingsplan för 2016/2017 antogs under delåret och genomförandet av aktiviteterna i handlingsplanen har påbörjats. Inom flertalet nämnder har även framtagandet av verksamhetsanpassade kompetensförsörjningsplaner påbörjats, koordinerat med kommunens strategi, i syfte att säkra kompetensförsörjningen på kort- och lång sikt. Ledorden Tillsammans, Kreativitet och Stolthet präglar det pågående kompetensförsörjningsarbetet på alla nivåer.

Kommunens chefsutvecklingsprogram, som inkluderar implementering av ledningsfilosofi och som kompletteras med konkreta moduler pågår. Nio grupper "jag som chef" är i gång och åtta olika chefsmoduler erbjuds.

Under delåret har en partsgemensam arbetsgrupp med representanter för olika verksamheter och kommunens centrala samverkansgrupp genomfört in- och omvärldsbevakning vad gäller utbildningsmaterial i HBTQ-frågor. Gruppen har konstaterat att det finns mycket bra material framtaget av bland annat fackliga organisationer och andra intresse-/expertisorganisationer. Förslag till utbildningsplanering utifrån befintligt material, inklusive målgruppsanpassning till kommunens verksamheter har tagits fram. För genomförandet har medel sökts och beviljats från Socialstyrelsen. Under oktober 2016 kommer ca 30 personer att utbildas i syfte att dessa i sin tur kan föra vidare genomförandet av insatser enligt utbildningsplanen. Arbetsgruppen har även arbetat fram ett förslag till riktlinjer och struktur för arbete med HBTQ i Lunds kommun.

Personalomsättningen bland kommunens tillsvidareanställda medarbetare var 5,6 procent för perioden januari till juli 2016 att jämföra med 4,8 procent för samma period 2015. Detta motsvarar 460 avslutade tillsvidareanställningar och av dessa utgjorde 71 % avslut på egen begäran. I syfte att undersöka de bakomliggande orsakerna till varför medarbetare väljer att avsluta sin anställning i Lunds kommun har en webbaserad avgångsenkät införts som genomförs kontinuerligt kompletterat med rutin och mall för avgångssamtal.

Inom samtliga nämnder finns svårigheter att attrahera, rekrytera och behålla medarbetare. Detta gäller såväl att attrahera nyexaminerade studenter som att rekrytera och behålla medarbetare med spetskompetenser. Det råder allt större rörlighet bland förskollärare, fritidspedagoger och lärare. Särskilda utmaningar som märkts av under delåret 2016 rör även sjuksköterskor, socionomer (examinerade), chefer samt specialkompetenser inom teknik. Dessa utmaningar delar i Lunds kommun med övriga kommuner i Skåne. Den ökade rörligheten på arbetsmarknaden har i vissa fall medfört fler kvalificerade sökande till vakanser. En svårighet att kunna möta lönekraven hos de sökande.

Goda exempel på genomförda aktiviteter i kompetensförsörjningsarbetet

- Inom vård- och omsorgsnämnden har ett webbaserat förvaltningsgemensamt introduktionsprogram implementerats före sommaren. Programmet riktar sig till omvårdnadspersonal, legitimerad personal och enhetschefer i verksamheten.
- Inom Barn- och skolnämnd Lund Öster ett arbete påbörjats för att förenkla för timvikarier att genom e-tjänst anmäla intresse för arbete i förskoleverksamheten.
- Inom Tekniska nämnden har ett yngreråd startats upp för att hämta in unga medarbetares syn på hur dagens och morgondagens arbetskraft attraheras till våra verksamheter.
- Inom skolnämnderna har ett samarbete inletts mellan Komvux, Arbetsförmedlingen och skolförvaltningarna med syfte att ge nyanlända lärare som läser svenska på det så kallade "Lärarspåret" på Komvux möjlighet till studiebesök och auskultation i skolan.

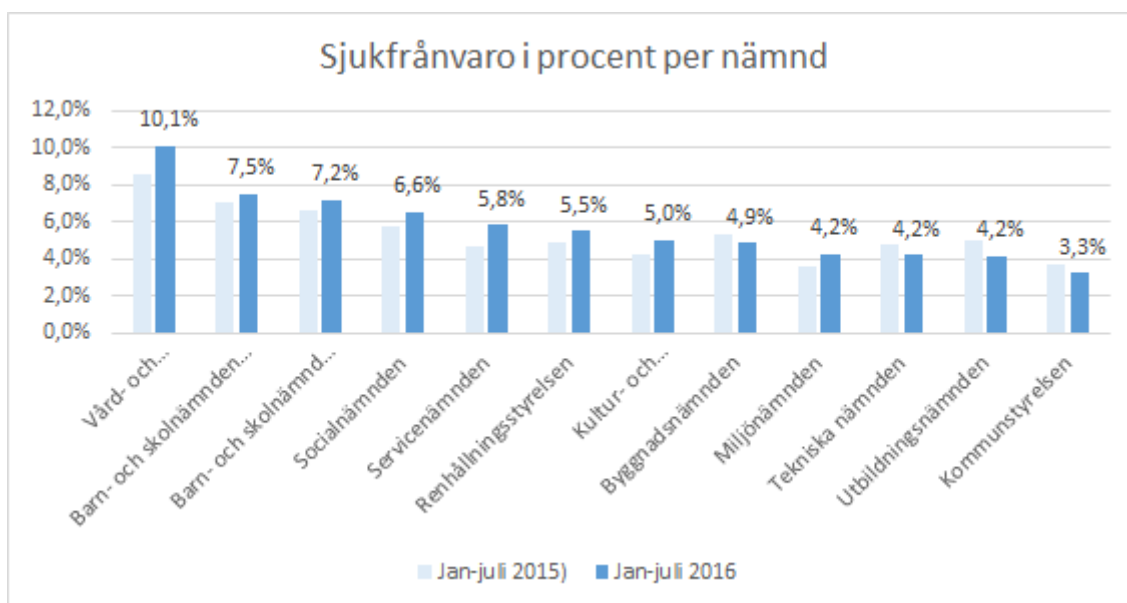

Hälsa och arbetsmiljö i fokus

Vid delårsuppföljningen 2016 märks ett ökat fokus på att identifiera och genomföra insatser för att minska sjukfrånvaron och utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet. Trots ett aktivt arbete uppgår sjukfrånvaron t o m 31 juli 2016 till 7,4 procent, vilket är 0,7 procentenheter högre än motsvarande period föregående år. Långtidssjukfrånvaron på 60 dagar eller mer utgör 41,2 procent vilket är ungefär samma nivå som föregående år.

Det kan konstateras att sjukfrånvaron ökar i samtliga åldersgrupper, 29 år eller yngre, 30-49 år och 50 år eller äldre för såväl kvinnor som män.

Sjukfrånvaron varierar markant mellan kommunens nämnder. Såväl inom vård- och omsorgsnämnden som barn- och skolnämnderna Lunds stad och Lund Öster redovisas en ökad sjukfrånvaro för delåret januari-juli 2016.

Goda exempel på genomförda aktiviteter för att minska sjukfrånvaron och utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet

Kommungemensamt har informationsinsatser genomförts under mars och april 2016 för att höja kunskapsnivån bland chefer och skyddsombud samt medvetandegöra vikten av att implementera och följa Arbetsmiljöverkets nya föreskrift kring organisatorisk och social arbetsmiljö. En kommungemensam partssammansatt arbetsgrupp arbetar intensivt med frågor om lärares arbetsmiljö och kommunens uppdaterade rehabiliteringsprocess fortsätter att implementeras i samverkan med de fackliga organisationerna.

Företagshälsovården har utvecklat nya tjänster i sitt erbjudande till förvaltningarna i syfte att stärka det förebyggande och hälsofrämjande arbete. Kommunfullmäktiges uppdrag till kommunkontoret i att utreda eventuell outsourcing av företagshälsovården har genomförts och återrapporterats i september.

- Inom såväl vård- och omsorgsnämnden så som skolnämnderna undersöks möjligheterna att skapa förutsättningar för ett nära chefskap och översyn antal medarbetare per chef. Exempel på målsättningen inom barn- och skolnämnden är att ingen skolledare ska ha fler än 30 medarbetare. Att chefer har ett rimligt antal medarbetare är viktigt både ur arbetsmiljöperspektiv så som rekryteringssynpunkt och för att medarbetarna ska ha ett nära och tillgängligt ledarskap.
- Systematisk uppföljning av sjukfrånvaroutvecklingen i samband med delårs- och

helårsredovisning.

- Ökad intensifiering av genomförandet av rehabiliteringsutredningar vid upprepad korttidssjukfrånvaro (fler än sex tillfällen) och vid längre sjukfrånvaro.
- Flertalet nämnder redogör för förbättrad och utökad dialog och samarbete med kommunens företagshälsovård
- Det förväntansdokument som tagits fram inom de tre skolförvaltningarna och som är tänkt att fungera som ett stöd till lärare i olika situationer där de möter vårdnadshavare har fastställts under våren.
- Inom vård- och omsorgsnämnden har före sommaren ett samlat analysarbete påbörjats för att identifiera orsakerna till den arbetsrelaterade sjukfrånvaron. Nästa steg är att ta fram en handlingsplan.

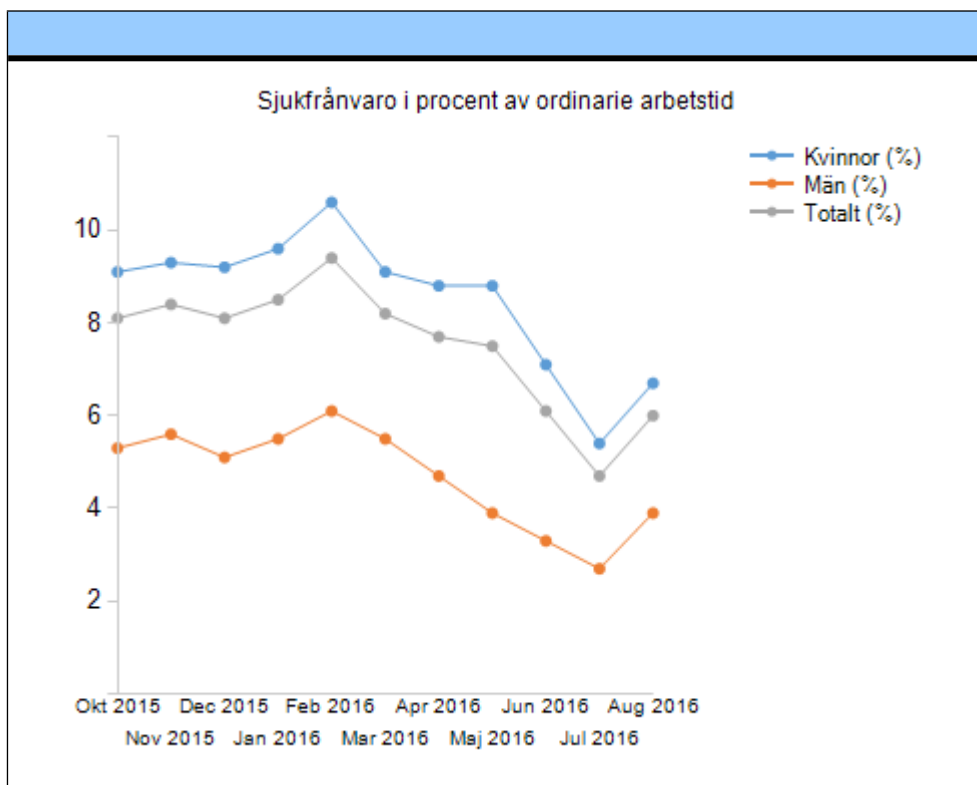
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid

Nyckeltal	Utfall augusti 2016	Utfall augusti 2015
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid - kvinnor	8,4	7,6
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid - män	4,5	4,2
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid - total	7,4	6,7

Sjukfrånvaro 60 dagar eller mer

Nyckeltal	Utfall augusti 2016	Utfall augusti 2015
Sjukfrånvaro 60 dagar eller mer i procent av total sjukfrånvaro- kvinnor	43,1	43
Sjukfrånvaro 60 dagar eller mer i procent av total sjukfrånvaro - män	30,9	34,7
Sjukfrånvaro 60 dagar eller mer i procent av total sjukfrånvaro - total	41,2	41,7

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid, senaste 12 månaderna

Ekonomisk hållbarhet

Resultat

Delårsbokslut

Per den siste augusti uppgår kommunens resultat till plus 14 miljoner kronor, vilket är 154 miljoner kronor lägre än periodens budget. Budgetavvikelsen för perioden beror främst på följande faktorer:

- Nämndernas nettokostnad är 38 miljoner kronor lägre än budget.
- Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning är 200 miljoner kronor lägre än budget, vilket till ungefär hälften beror på att utfall och budget skiljer sig åt i hur periodisering sker.
- Överskott från reserverade medel, främst till följd av lägre investeringstakt i förskolor och skolor, är 40 miljoner kronor
- Avsättning för åtgärder avseende Rogle deponin uppgår till 27 miljoner kronor och är inte budgeterad.
- Finansiella intäkter och kostnader ger en positiv avvikelse om 22 miljoner kronor

Avräkning för kommunens exploateringsverksamhet sker i samband med årsbokslut.

Avsättning för Rogle deponier redovisas i enlighet med gällande redovisningsrekommendationer (RKR 10.2).

När 2016 års budget beslutades uppgick kommunens resultat till minus 1 miljon kronor. Den 25 augusti 2016 beslutade kommunfullmäktige att öka resultatkravet på servicenämnden med 60 miljoner kronor, KS 2016/0444. För kommunen uppgår budgeterat resultat för 2016 numera till 58 miljoner kronor.

Investeringarna de första åtta månaderna uppgår till 294 miljoner kronor, vilket är 26 procent av investeringsramen för året och 43 procent av prognosen. Servicenämnden har investerat 80 procent av den totala investeringsvolymen. Exploateringsverksamheten, som är nettot av investeringar, gatukostnadsersättningar och intäkt vid avyttring av mark har en nettoutgift de första åtta månaderna på 39 miljoner kronor. Prognosen för helåret uppgår till 65,4 miljoner kronor. Avräkning för exploateringsverksamhet sker i samband med årsbokslut.

Prognostiserat resultat

Kommunens helårresultat förväntas uppgå till minus 45 miljoner kronor, varav 27 miljoner avser jämförelsestörande poster. Kommunens beräknade resultat är 103 miljoner kronor lägre än kommunens budgeterade resultat. Budgetavvikelsen beror främst på följande faktorer:

- Nämndernas nettokostnad inklusive interna räntekostnader beräknas bli 79 miljoner kronor högre än budget.
- Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning beräknas bli 19 miljoner kronor lägre än budget
- Överskott från reserverade medel, främst till följd av lägre investeringstakt i förskolor och skolor, beräknas bli 18 miljoner kronor
- Finansnetto beräknas bli 20 miljoner kronor i positiv budgetavvikelse
- Ej budgeterad avsättning för återställningskostnader avseende Rogle deponier påverkar prognosen negativt med 27 miljoner kronor.

Nettokostnader i relation till skatteintäkter (Nettokostnadsandel)

En förutsättning för att uppnå och upprätta en god ekonomisk hushållning är att balansen

mellan kostnader och intäkter är god. Ett mått på denna balans är nettokostnadsandelen, som innebär att verksamhetens nettokostnader med tillägg för finansiella poster relateras till skatteintäkter. För att klara kommunens finansiella mål och finansiella investeringar bör nettokostnadsandelen ligga under 100 procent.

Kommunen har under de senaste åren (2012-2015) haft en nettokostnadsandel på mellan 96 - 100 procent, delvis till följd av positiva effekter av jämförelsestörande poster. För helåret 2016 förväntas nettokostnadsandel bli 106 procent, en försämring jämfört med de senaste åren.

Nämndernas delårsbokslut

Nämndernas resultat per sista augusti visar på en positiv avvikelse mot periodiserad budget med 38 miljoner kronor.

Det är främst vård- och omsorgsnämnden, kultur- och fritidsnämnden och tekniska nämnden som redovisar positiv avvikelse medan det, i stort, bara socialnämnden som redovisar negativ avvikelse.

Nämndernas prognos

Nämnderna lämnar en helårsprognos på minus 79 miljoner kronor jämfört med budget. Per den sista maj lämnade nämnderna en prognos på minus 20 miljoner kronor. Prognosen har försämrats med 59 miljoner kronor. En förklaring till försämringen är att servicenämnden har, på egen begäran, fått sitt resultatkrav höjt med 60 miljoner kronor (KS 2016/0444), från 30 miljoner kronor till 90 miljoner kronor. Följden av servicenämndens höjning av resultatkravet innebär att budgeterat resultat för hela kommunen går från minus 1 miljoner kronor till plus 58 miljoner kronor.

De nämnder som prognostiserar störst avvikelse kommenteras nedan.

Driftsredovisning, mnkr	Utfall augusti	Budget augusti	Periodens avvikelse	Budget helår	Prognos helår	Avvikelse helår
KS/Politisk ledning	-31	-30	-1	-46	-48	-2
KS/Kommunkontor	-112	-123	11	-186	-185	0
Servicenämnd	66	59	7	90	60	-31
Teknisk nämnd	-116	-134	18	-217	-215	2
Byggnadsnämnd	-15	-15	-1	-24	-23	1
Miljönämnd	-6	-8	2	-13	-13	0
Kultur- & Fritidsnämnd	-212	-226	14	-334	-334	1
Socialnämnd	-391	-348	-44	-528	-587	-59
Vård- o Omsorgsnämnd	-1 095	-1 112	17	-1 673	-1 645	28
Utbildningsnämnd	-269	-268	-1	-439	-452	-13
Barn- & skolnämnd Lunds stad	-1 080	-1 092	12	-1 712	-1 712	0
Barn- & skolnämnd Lund Öster	-420	-422	2	-662	-668	-6
Renhållningsstyrelsen	2	0	2	1	1	0
Summan nämnder	-3 680	-3 718	38	-5 743	-5 822	-79
Finansförvaltning	3 694	3 885	-191	5 801	5 777	-24
Totalt	14	168	-154	58	-45	-103

Vård- och omsorgsnämnden prognostiserar ett överskott på 28 miljoner kronor, vilket är en förbättring jämfört med föregående prognos med 27 miljoner kronor. Överskottet förklaras

med:

- avsatta medel för volym- och behovsförändringar inte kommer att disponeras fullt ut,
- förväntade volymökningar är lägre än budgeterade när det gäller boende och daglig verksamhet, LSS,
- medel som är avsatta för träffpunktsverksamhet på Klostergården kommer inte att disponeras i avvaktan på resultatet av den övergripande genomlysning som görs av all träffpunktsverksamhet,
- lägre beläggningsgrad särskilt boende och
- lägre kostnadsnivå än vad som budgeterats inom LSS-boende

Socialnämnden prognostiserar ett underskott på 59 miljoner kronor, vilket är en försämring jämfört med föregående prognos med 23 miljoner kronor. Flyktingverksamheten, som utgör den största resultatdelen, står för hela försämringen med ett beräknat underskott på 31 miljoner kronor (tidigare prognos: +/- 0). Övrig kommunfinansierad verksamhet prognostiserar ett underskott på 28 miljoner kronor, vilket är en förbättring med 8 miljoner kronor där köpt vård står för 3 miljoner kronor och försörjningsstöd står för 3 miljoner kronor av förbättringen.

Flyktingverksamheten redovisar ett underskott eftersom kommunen tagit emot färre ensamkommande barn än budgeterat samt att de budgeterade kostnaderna inte minskat i samma omfattning.

Nämndens åtgärder vid avvikelser

Under de senaste åren har socialnämnden arbetat med en långsiktig strategi inom den kommunfinansierade verksamheten för att förbättra den ekonomiska situationen genom att hög kvalitet i det sociala arbetet bidrar till lägre kostnader på sikt. Nämnden kommer ha fokus på missbruksvården och försörjningsstöd samt att barn- och ungdomsvården ska vara fortsatt prioriterad för att långsiktigt arbeta för en ekonomi i balans.

Det är angeläget att just ha fokus på försörjningsstöd, missbruksvård och barn- och ungdomsvård eftersom den ekonomiska konsekvensbeskrivningen från oktober 2015 visar att kostnadsökningarna och avvikelserna gentemot budget till 96 procent återfanns i den lagstyrda verksamheten.

Som stöd till det kvalitetsarbetet som förutsätts för en ekonomi i balans har nämnden vidtagit en hel del åtgärder.

- Framtagande av implementeringsstrategi som bygger på evidens och erfarenhet. Målet med en implementeringsstrategi är att förändringar kan få resultat tidigare och med bättre effekt samt ett bättre resursanvändande under förändringsarbetet.
- Projekt är genomfört för introducering av ”Ständiga förbättringar” i syfte att förbättra arbetsbelastningen inom utredningsenheterna.
- Projekt som är i ett avslutningsskede avser förbättrad dokumentation, vilket kommer förbättra uppföljning i individärenden.
- Projekt att införa E-tjänster inom försörjningsstödet pågår.
- Flertal projekt pågår gällande brukarmedverkan och brukarundersökningar pågår vilket är en viktig grund för kvalitetsarbetet.
- Ökad kvalitet i arbetet med ekonomistyrning sker genom att nämnden rekryterat en ekonomichef och två controllers med bred kompetens.

Ovan stöd kan bidra till att utvecklingsarbetet i verksamheten kommer till stånd tidigare med bättre kvalitet och kostnadsmedvetenhet. Dessa åtgärder bidrar även till att utveckla den av statsbidrag finansierade flyktingverksamheten. Utveckling av kvaliteten ska bidra till att mer

tid frigörs genom effektivare handlägningsprocesser, att insatser utvecklas i öppenvård som skapar förutsättningar att styra om vård- och stödsystemet från institutionsvård till öppenvård inom vuxenvården. Sammantaget ska förändringarna bidra till att möta dagens volymökningar och ge rätt insatser i rätt tid på rätt nivå.

På kortare sikt pågår fortsatt analys av socialnämndens samlade resurser och vilka ändamål som ska prioriteras i syfte att minska kostnaderna i icke lagstyrd verksamhet.

Inom flyktingverksamheten som finansieras av statsbidrag krävs åtgärder på kort sikt för att komma tillrätta med de för höga kostnadsnivåerna. Efter sommaren har arbete startats för att minska antalet tjänster på boenden och för att aktivt arbeta för att minska oövertidsuttaget. Analys och genomgång av bemanningen på boendena tyder på möjliga neddragningar med 10-13 tjänster. Antalet bilar till boendena ska minskas. Inköp av möbler mm i samband med flytt av boenden ska minimeras. Pågående arbete med att ta fram tydliga och gemensamma rutiner för omkostnader kommer att leda till lägre kostnader för boendena. Ökad kvalitet i arbetet med ekonomistyrning möjliggör även bättre framtida prognoser vilka i högre grad kan generera bättre ekonomiska riskanalyser i framtida ställningsstagande gällande exempelvis boenden, bemanning och finansiering från staten.

Serviceämnden prognostiserar ett underskott på 31 miljoner kronor, vilket är en försämring jämfört med föregående prognos med 9 miljoner kronor med hänsyn tagit till serviceförvaltnings ökade resultatkrav. Den negativa budgetavvikelsen kan till stor del härledas till lägre intäkter inom lundafastigheter, då hyresnivåerna blir betydligt lägre än budgeterat. Vidare ger volymökning inom andra områden ökade förvaltningskostnader jämfört med budget.

Nämndens åtgärder vid avvikelse

Nämnden kommer under oktober att presentera förslag på åtgärder där bland annat kostnadsnivån i de kommersiella fastigheterna kommer att hanteras.

Utbildningsnämnden prognostiserar ett underskott på 13 miljoner kronor, vilket är en försämring jämfört med föregående prognos med drygt 3 miljoner kronor.

Nämndens underskott beror bland annat på:

- Ökade hyreskostnader för utbildningskansliets lokaler på Stora Södergatan,
- Förändring mot dyrare program, gymnasiesärskolan,
- Inrullat underskott från tidigare år,
- Färre SFI-elever än planerat,
- Underskott i utbetalning av ersättningar till fristående för- och grundskolor samt
- Underskott i utbetalning av särskilt stöd för elever i fristående verksamheter.

Nämndens åtgärder vid avvikelse

Utbildningsnämnden administrerar utbetalning av ersättning till fristående för- och grundskolor och utbetalning av särskilt stöd för elever i fristående verksamhet men utbildningsnämnden fattar inga beslut om ersättningsnivåer. Nämnden anser att åtgärder inom områdena inte är möjliga för förvaltningen att genomföra.

Gymnasieskolan Vipan har genomfört åtgärder som har minskat kostnader för fastighetsunderhåll och lokalvård. Komvux i Lund kommer att minska personalstyrkan, men effekt av minskningen blir främst från och med 2017 och framåt.

Uppkomna kostnader för kommunens arbete med utsatta EU-medborgare

Enligt beslut i kommunfullmäktige 2015-11-26 § 251 uppdras till kommunkontoret att utreda

och redovisa kommunens totala kostnader för arbete med att hjälpa utsatta EU-medborgare för 2016. De stora insatserna för utsatta EU-medborgare gjordes under 2015 och bör vara färre under 2016. Det är därför av intresse att se hur kostnadsutvecklingen blir under 2016.

Nämnd	Typ av kostnad, mnkr	Utfall 2015	Utfall tom augusti 2016	Helårsprognos 2016
Tekniska nämnden	Saneringskostnad	0,3	0,02	0,05
Socialnämnden	Bidrag till föreningar inom IOP	0,4	0,5	0,7
Socialnämnden	Uppsökande verksamhet	0,3	0,3	0,5
Socialnämnden	Ekonomiskt bistånd	0,3	0	0,1
Totalt		1,3	0,82	1,35

Prognosen för 2016 uppgår till 1,3 miljoner kronor vilket är i nivå med 2015 års utfall.

Riktade statsbidrag

De riktade statsbidragen avser att finansiera ett specifikt ändamål eller uppdrag och måste användas till det. Kommunen ansöker själv om de riktade statsbidragen, till skillnad från de generella statsbidragen som delas ut till kommunen med automatik.

Helårsprognosen uppgår till 128 miljoner kronor. Det är 42 miljoner kronor mer än prognosen per den siste mars och 82 miljoner mer än utfall 2015. Barn- och skolnämnderna, utbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden står för 90 procent av alla riktade statsbidrag.

Volymavräkning som regleras i samband med bokslutsberedningen, Direkt skolpeng

Resurserna till förskola, grundskola och skolbarnomsorg fördelas till de två barn- och skolnämnderna genom en så kallad direkt skolpeng per barn/elev. Kommunfullmäktige fastställer för respektive års skolpengsbeloppen och hur många barn och elever från Lund som beräknas finnas i verksamheterna, både kommunal och i enskild regi. Enligt regelverket för direkt skolpeng ska det två barn- och skolnämnderna kompenseras för faktiskt antal placerade barn och elever jämfört med vad som i nämndernas budgetram. Skillnaden kommer att regleras mot respektive barn- och skolnämnds totala budgetavvikelse i samband med bokslutsberedningen.

	BSN Lund stad			BSN Lund Öster			Totalt		
	Budget	Utfall	Diff	Budget	Utfall	Diff	Budget	Utfall	Diff
Antal barn/elever									
Förskola	4 356	4 395	39	1 615	1 659	44	5 971	6 054	83
Pedagogisk omsorg	57	44	-13	51	59	8	108	103	-5
Grundskola	9 028	9 038	10	3 762	3 714	-48	12 790	12 752	-38
Skolbarnomsorg	5 281	5 130	-151	1 796	1 770	-26	7 077	6 900	-177
Totalt	18 722	18 607	-115	7 224	7 202	-22	25 946	25 809	-137

Volymavräkning som regleras i samband med bokslutsberedningen, LSS- verksamheten

Vård- och omsorgsnämndens budgetram för LSS-verksamheten (lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade) baseras på antalet brukare enligt den planering som är redovisad i budgeten. I samband med bokslutsberedningen jämförs planerat antal insatser med faktiskt inrapporterade och en kompensation respektive avdrag beräknas.

Verksamhet	Planer volym 2016	Volym genomsnitt tom augusti	Differens	Reglering mnkr per augusti
Boende	317	314	-3	-4
Daglig verksamhet	409	389	-20	-6
Personlig assistans	217	221	4	2
Övriga LSS-insatser	649	482	-167	-15
Totalt	1 592	1 406	-186	-23

Den prognostiserade volymen är lägre än den budgeterade. Avvikelsen motsvarar 22,8 miljoner kronor. Skillnaden regleras mot vård- och omsorgsnämndens totala budgetavvikelse i samband med bokslutsberedningen.

Investeringar

Lunds kommuns samlade investeringsvolym inklusive exploateringsverksamheten under årets första åtta månader uppgår till 332 miljoner kronor. Nämnderna prognostiserar en investeringsvolym för helåret på 753 miljoner kronor, en minskning med 456 miljoner kronor eller 38 procent jämfört med årets budget. Nämndernas investeringar fördelar sig enligt följande:

Nämnd / Styrelse, mnkr	Utfall august	Budget 2015	Prognos 2015	Avvikelse helår
KS/Kommunkontor	0	6	6	0
KS/Politisk ledning	0	263	30	-232
Servicenämnd	234	676	467	-210
Byggnadsnämnd	0	0	0	0
Teknisk nämnd	14	105	95	-10
Miljönämnd	-	-	-	-
Kultur- och Fritidsnämnd	9	22	16	-6
Socialnämnd	1	4	4	0
Vård- och omsorgsnämnd	4	7	7	0
Utbildningsnämnd	1	8	8	0
Barn- och skolnämnd, Lund Stad	8	13	13	0
Barn- och skolnämnd, Lund Öster	3	9	3	-5
Renhållningsstyrelsen	19	28	39	12
Summa investering	294	1 139	688	-451
Teknisk nämnd, exploatering netto	39	71	65	-6
Summa exploatering	39	71	65	-6
TOTALT	333	1 210	753	-457

De nämnder som visar störst avvikelse är följande:

KS/Politisk ledning prognostiserar en lägre investeringsvolym på kvarvarande medel att fördela. Sedan årsskiftet har totalt 419 miljoner kronor beslutats och överförs från Politisk ledning till Servicenämnden. Baserat på prognosen från Servicenämnden kommer inga stora överföringar ske ytterligare under året, varför prognosen har justerats ned.

Servicenämnden prognostiserar en lägre investeringsvolym än budget. Största enskilda avvikelsen beror främst på att projekt Internationella skolan fördröjts på grund av överklagat

bygglov (plus på 115 miljoner kronor) och att projekt Södra Råbylund pausats (plus 68,5 miljoner kronor).

Tekniska nämnden prognostiserar lägre investeringar främst inom infrastrukturinvesteringar (minus 10 miljoner kronor). Nämnden inför komponentavskrivningar under året, vilket får till följd att vissa arbeten, bland annat asfaltprogrammet, som tidigare betraktats som driftåtgärder ska betraktas som investeringsprojekt (plus 10 miljoner kronor).

Kapacitet

Soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Det visar i vilken utsträckning kommunens tillgångar har finansierats med eget kapital respektive skulder. Soliditeten med uppgår i augusti till 38 procent, vilket är minskning jämfört 2015, då soliditeten uppgick till 49 procent. Soliditeten har minskat sedan 2013 och nuvarande nivå är den lägsta jämfört med de senast fem åren. Det bedöms vara viktigare att se soliditetens utveckling för en kommun än att se på nivån ett enskilt år eller att jämföra med andra kommuner. Trenden med vikande soliditet behöver brytas för att upprätthålla ett långsiktigt finansiellt handlingsutrymme.

Självfinansieringsgrad av investeringar

Självfinansieringsgraden beskriver hur medel från den löpande verksamheten täcker investeringsverksamheten. En självfinansieringsgrad på 100 procent innebär att kommunen självfinansierar samtliga investeringar, vilket i sin tur betyder att kommunen inte behöver låna till investeringar och kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme stärks. Efter åtta månader täcks 48 procent av investeringsvolymen med medel från årets löpande verksamhet. Självfinansieringsgraden har fluktuerat under de senaste åren och uppgick till 93 procent 2015 främst till följd av lägre investeringar än budgeterat samtidigt som resultatet påverkades positivt av engångsposter det året. För att hålla investeringsvolymen på rimliga nivåer har kommungemensamma riktlinjer tagits fram och det pågår ett arbetet med att ta fram ett standardlokalprogram för förskolor, skolor och idrottslokaler.

Risk

Likviditet

Kommunen har som mål att hålla en låg kassalikviditet och minimera låneskulden. För hantera den finansiella beredskapen på kort sikt används checkräkningskredit, möjligheten till kortfristiga lån via certifikatprogrammet samt omfattande kreditlöften. Risknivån för kortsiktig betalningsförmåga bedöms vara låg.

Upplåning

Den externa upplåningen uppgick per 2016-08-31 till 5 127 miljoner kronor. Av dessa lån var 3 071 miljoner kronor vidareutlånade till främst bolag inom kommunkoncernen samt kommunalförbund (se Utlåning nedan). Nettolåneskulden för kommunen uppgick till 2 056 miljoner kronor, vilket är en ökning med 173 miljoner kronor sedan årsskiftet. Prognosen tyder på en nettolåneskuldökning med 400 miljoner kronor under året vilket till årsskiftet innebär en nettoskuld på 2 283 miljoner kronor. Kommunen har en rating från Standard & Poor's som är AAA, dvs det högsta kreditbetyget.

Kapital- och räntebindning

Kommunens kapital- och räntebindningsstrategi är fastställd i finanspolicyn samt de

finansiella riktlinjerna. Syftet är att minimera refinansierings- och ränterisken. Den återstående kapitalbindningstiden var 1,9 år per 2016-08-31 och räntebindningstiden 1,89 år. Kommunen har ränteswapsavtal motsvarande 1 225 miljoner kronor.

Borgensåtaganden samt utlåning

Kommunens borgensåtagande uppgår till 1 450 miljoner kronor varav 86 procent avser LKF, 12 procent avser Sydvatten AB och fyra procent avser diverse föreningar och stiftelser. Kommunen har inte infriat några borgensåtaganden under 2016 och det finns inga indikationer på att så skulle behöva ske inom de kommande åren.

Kommunen har även möjlighet att vidareförmedla lån inom de ramar och riktlinjer som sätts upp av kommunfullmäktige. Det är framförallt till LKF som kommunen har vidareförmedlat lån, totalt 2 450 miljoner kronor. Kommunen har även en utlåning till VA Syd på 561 miljoner kronor, till Fastighets AB Lund Arena på 36 miljoner kronor samt till SVS AB på 20 miljoner kronor. Kommunen har även sedan längre tid tillbaka lånat ut pengar till olika föreningar. Denna fordran är sammanlagt 14 miljoner kronor.

Den samlade bedömningen av risknivån för borgensåtaganden och vidareförmedlade lån bedöms vara låg.

Pensionsskuld

Per augusti har uppgår kommunens avsättningar för pensioner till 438 miljoner kronor. Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulderna eller avsättningar uppgår till 2 327 miljoner kronor vilket är en minskning jämfört med årsskiftet. Totalt innebär det pensionsförpliktelser på 2 765 miljoner kronor. Pensionskostnader för 2016 beräknas uppgå till 336 miljoner kronor.

Kontroll

Budgetdisciplin och prognoser

Hur budget och utfall överensstämmer är ett mått på den kontroll kommunen har över den egna ekonomiska utvecklingen.

I prognosen per den siste mars 2016 beräknades årets resultat till plus 70 miljoner kronor, varav nämndernas prognos var plus 7 miljoner kronor. I detta delårsbokslut har den ekonomiska situationen försämrats och årets resultat beräknas uppgå till minus 45 miljoner kronor, varav nämndernas prognos uppgår till minus 79 miljoner kronor.

Tidigare år har nämnderna, tidigt på året, visat underskott som längre fram under året har förändrats till överskott. Detta mönster syns inte 2016.

Finansiell utveckling - Kommunsveriges ekonomiska läge

Den svenska ekonomin utvecklades synnerligen starkt under 2015 och BNP växte med omkring 4 procent. Under 2016 och för 2017 bedöms tillväxten bli något lägre och BNP väntas växa med runt 3 procent. Den svenska ekonomin utvecklas starkt trots relativt svag internationell tillväxt. Det hänger samman med en fortsatt utveckling av inhemsk efterfrågan.

Investeringarna, inte minst byggnadsinvesteringarna, växer snabbt. I år växer också den offentliga konsumtionen till följd av den senaste tidens flyktinginvandring. En fortsatt utveckling av inhemsk efterfrågan gör att sysselsättningen och därmed också skattunderlaget växer snabbt. Skatteunderlaget ökar i år och nästa år med drygt 2 procent i reala termer, vilket är ungefär dubbelt så snabbt som normalt. En svagare utveckling 2018 och 2019 ger dock betydande problem för kommunsektorn att finansiera sin verksamhet.

Långsiktig ekonomisk analys för Lunds kommun

Lunds befolkning, ökar mer i åldersgrupperna 0-19 år respektive 65 år och äldre, där efterfrågan på kommunal service är som störst, än i åldersgruppen 20-64 år, där det största skatteunderlaget finns. Ett annat sätt att beskriva det på är att "färre ska försörja fler".

Konkret innebär denna demografiska förändring att den sammanlagda kostnaden för kommunens verksamheter riskerar att öka mer än skatteintäkter och generella statsbidrag. För att få en bättre bild av hur stora ekonomiska utmaningar som befolkningsförändringen för med sig genomfördes under våren 2015 en långsiktig finansiell analys vilket resulterade i rapporten *Långsiktig ekonomisk analys av Lunds kommun* (PwC). Enligt analysen ökar nettokostnaderna med 130 procent fram till år 2028 medan skatteintäkterna (inklusive generella statsbidrag och utjämning) under samma period ökar med 100 procent, förutsatt att efterfrågan på kommunal service liksom sättet att leverera servicen på är oförändrad jämfört med idag och förutsatt att skattesatsen är oförändrad. Omräknat till pengar innebär det att det kommer att uppstå ett underskott på cirka 800 miljoner kronor (i dagens penningvärde) år 2028, som är sista året i analysperioden, om inga åtgärder vidtas. Om underskottet finansieras helt via effektiviseringar innebär det ett årligt effektiviseringsbehov om 0,91 procent. Om underskottet finansieras helt via skatten så krävs en höjning av skattesatsen med 3,43 kronor.

Den långsiktiga finansiella analysen lyfter fram vikten av att en kommun har årliga överskott som skapar förutsättningar för att hantera oförutsedda utgifter. Beroende på kommunens finansiella styrka (soliditet) och investeringsbehov behöver det årliga överskottet även bidra till att egenfinansiera investeringar och på sikt skapa utrymme för amorteringar. Analysen visade att Lunds kommun bör ha ett årligt överskott på minst 2 procent för att bidra till finansiering av investeringar och för att ha utrymme för att hantera oförutsedda utgifter. Något som är särskilt viktigt inför kommande år då osäkerheten kring både befolkningsutveckling och konjunkturutveckling är större än normalt, vilket innebär stor osäkerhet och risk för kraftiga fluktuationer i prognoser kring skatteintäkter och statsbidrag. Det råder också en fortsatt stor osäkerhet kring räntekostnadsutvecklingen.

Om Lunds kommun når det finansiella målet om ett årligt överskott på minst 2 procent och om investeringarna genomförs enligt plan kommer nettolåneskulden (kommunens egen skuld, dvs. exklusive upplåning åt bolagen) nå skuldtaket på 60 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning vid utgången av 2017.

Vid denna utveckling av låneskulden ökar på sikt kommunens räntekostnader. Bedömningen är att det inte kommer att ske några dramatiska höjningar när det gäller räntenivåer det närmsta året, men osäkerheten är stor kring hur räntenivåerna utvecklas om några år. Det finns fortfarande möjligheter att räntan sjunker från dagens rekordlåga nivåer till ännu lägre nivåer, även om sannolikheten är större att räntorna går upp. Räntekostnadsprognosen visar att kommunens räntekostnader med 67 procent sannolikhet kommer att hamna mellan minus 30 miljoner kronor och plus 55 miljoner kronor. Det sistnämnda scenariot skulle innebära att kommunen får en kostnadsökning med 60-70 miljoner kronor jämfört med dagens kostnad.

God ekonomisk hushållning och balanskravsutredning, prognos

Kommunfullmäktige har beslutat om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för Lunds kommun. Dessa innefattar de finansiella målen, nämndsgemensamma riktlinjer för ekonomistyrningen samt hanteringen av resultatutjämningsreserven, RUR.

God ekonomisk hushållning innebär att såväl kommunens finansiella och verksamhetsmässiga uppnås, att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsenligt och effektivt.

Finansiella mål

Kommunfullmäktige har beslutat om två finansiella mål enligt följande:

Resultatmål - Årets resultat ska senast år 2018 uppgå till 2 procent av skattintäkter, generella statsbidrag och utjämning. En upptrappning ska ske under EVP-perioden 2016-2018 och målet för 2016 är satt till 0,5 procent.

Prognosen för 2016 visar på ett resultat om minus 45 miljoner, vilket i relation till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ger ett utfall på minus 0,8 procent. Kommunen förväntas därmed inte nå resultatmålet för 2016.

Skuldsättningsmål - Nettolåneskulden ska år 2018 uppgå till högst 60 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Målet förutsätter plus 2 procent resultat och att investeringarna håller sig inom föreslagna investeringsramar och avtar från år 2019.

Nettolåneskulden prognostiseras till 2 283 miljoner kronor vid årets slut 2016. I relation till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ger det ett utfall på 40 procent. Kommunen förväntas därmed nå skuldsättningsmålet för 2016.

Lunds kommun förväntas uppnå ett av två finansiella mål, vilket medför vår bedömning är att kommunen inte kommer att klara det finansiella målet som helhet. Med tanke på utmaningarna framöver är det viktigt att följa och analysera utvecklingen utifrån detta perspektiv.

Balanskravsutredning, prognos

Prognosen för 2016 innebär ett förväntat resultatunderskott. Enligt balanskravsutredningen är det prognostiserade underskottet 56 miljoner kronor efter justering för realisationsvinster. Balanskravsutredningen baserad på prognosen för helåret återfinns i nedan tabell.

Enligt kommunallagen får medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Enligt Lunds kommuns riktlinjer för god ekonomisk hushållning görs bedömningen av konjunkturens effekt på intäkterna genom att jämföra aktuellt års prognostiserade underliggande skatteunderlagsutveckling med den genomsnittliga underliggande utvecklingen under den senaste tioårsperioden. Om det aktuella årets prognostiserade skatteunderlagsutveckling understiger genomsnittet för de tio senaste åren får disposition göras med ett belopp som motsvarar mellanskillnaden. Enligt nuvarande prognos är det inte möjligt att disponera något för året 2016.

Balanskravsutredning	2015	2016 prognos
Årets resultat enligt resultaträkningen	145	-45
- realisationsvinster	-6	-11
- vinst exploateringsområden	-26	-
- orealiserade förluster i värdepapper	2	-
- återföring av orealiserade förluster i värdepapper	-1	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	115	-56
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-60	-
användning av medel från resultatutjämningsreserv	-	-
Årets balanskravsresultat	55	-56

Kommunkoncernens ekonomi

I följande företag och kommunalförbund är kommunens andel över 20 procent och därmed ingår de in de sammanställda räkenskaperna, koncernen.

Dotterföretag (Lunds kommuns andel):

- Lunds kommuns Fastighets AB (100 procent)
- Lunds kommuns Parkerings AB, (100 procent)
- Krafringen AB-koncernen (82,39 procent)

Intresseföretag (Lunds kommuns andel):

- Kommunalförbundet Räddningstjänsten Syd (22 procent)

Övriga företag som ingår i sammanställd redovisning (Lunds kommuns andel)

- Kommunalförbundet VA Syd (17,32 procent)

Kommunalförbunden ska enligt kommunallagen lämna en redogörelse över begreppet "god ekonomisk hushållning med uppföljning av finansiella och verksamhetsmässiga mål.

Följande dotter/intresse-bolag ingår inte i de sammanställda räkenskaperna på grund av att dess andel av omsättning och omslutning är mindre än två procent av den kommunal förvaltningens omslutning:

- Fastighets AB Lund Arena (100 procent)
- Nordrike 4 Fastighets AB (100 procent)
- Science Village Scandinavia AB (35 procent)

Resultat och kapacitet

	Utfall augusti	Periodbudget	Prognos 2016	Budget 2016
Lunds kommun	14	168	-45	58
Koncernföretag	216	219	375	377
Koncernjusteringar	-80	-80	-72	-72
Koncernens resultat	150	307	257	363

Resultat för perioden för kommunens samlade verksamhet uppgår till 150 miljoner kronor före skatt. Lunds kommun och Krafringen har negativa budgetavvikelser som delvis vägs upp av att LKF har ett högre resultat än budgeterat för perioden. Avvikelser mot budget på företagsnivå kommenteras i nedan avsnitt "Väsentliga händelser, resultat och investeringar i koncernföretagen".

Helårsresultatet före skatt för kommunens samlade verksamhet förväntas uppgå till 257 miljoner kronor att jämföra med budget om 396 miljoner kronor. Det är främst Lunds kommuns prognostiserade resultat som medför att koncernen förväntas avsluta med en negativ budgetavvikelse. Krafringens resultat förväntas vara något sämre än budget och LKFs resultat något bättre än budgeterat.

Samtliga bolag och kommunalförbund har goda resultat och en god ekonomisk ställning.

Risk och kontroll

Kommunallagen ska enligt kommunallagen lämna en redogörelse över begreppet god ekonomisk hushållning med uppföljning av finansiella och verksamhetsmässiga mål

Kommunens styrning av bolagen sker genom långsiktiga beslut avseende

- Målsättningar och avkastningskrav
- Policybeslut för varje bolag. Innan bolagsstyrelser fattar beslut i ärenden av principiell karaktär ska kommunfullmäktige yttra sig
- Samråd mellan kommunstyrelse och respektive bolagsledning

Väsentliga händelser, resultat och investeringar i koncernföretagen

Kraftringen AB-koncernen

Kraftringen AB är en koncern vars yttersta ägare är Lund, Eslöv, Hörby och Lomma kommuner. Verksamheten omfattar produktion, distribution och försäljning av el, gas, värme och kyla samt energirelaterade tjänster inom service, kommunikation och entreprenader.

Väsentliga händelser

- Entreprenadföretaget Elkraftsbyggarna Kraft i Götaland AB har förvärvats i syfte att stärka marknadspositionen inom elkraft och belysning i södra Sverige
- Betydande investeringar i vädersäkring av elnäten samt utbyte av gamla betongkulvertledningar i fjärrvärmenätet i Lund pågår.
- Standard & Poors har bekräftat bolagets rating, BBB+/Stable/A-2

Resultat (avser hela företaget, ej endast Lunds kommuns andel)

Delårsresultat efter finansnetto uppgår till 122 miljoner kronor, en försämring jämfört med budget om 175 miljoner kronor. Minskningen beror främst på lägre energiförsäljning, färre anslutningsavgifter samt lägre resultatandelar från intresseföretag.

Förutsatt normala energiflöden och produktionsförutsättningar under resten av året bedöms helårsresultatet till cirka 301 mnkr.

Kraftringen har en investeringsplan för 2016 på 532 mnkr. Periodens investeringar i maskiner, inventarier och anläggningar uppgår till 224 mnkr.

Reinvesteringarna inom el- och fjärrvärmenätet har fortsatt med syfte att minska riskerna för leveransavbrott. Vidare pågår arbetet med utbyte av äldre fjärrvärmeledningar i centrala Lund samt rustandet av fördelningsstationer med ny smart teknik för felavhjälpning.

Lunds kommuns Fastighets AB

Lunds kommuns Fastighets AB (LKF) äger och förvaltar drygt 9 000 bostadslägenheter.

Väsentliga händelser

- För att få fram bostäder till nyanlända och samtidigt skapa de bästa förutsättningarna för en trygg och framgångsrik integration har LKF tillsammans med kommunen arbetat fram en strategi. Strategin leder till att LKF kommer att öka tilldelningen av förturslägenheter till kommunen i utbyte mot nya byggrätter. I juni togs ett första steg i denna växlingsstrategi genom beslut att starta planeringen för en extra kommunal markanvisning i kvarteret Nymfen i Södra Råbylund. Området är detaljplanelagt och kan bebyggas med 35-50 nya lägenheter. Lika många lägenheter i LKFs ordinarie bostadsbestånd, i både äldre och nybyggda fastigheter i hela kommunen, kommer att erbjudas åt Lunds kommun, utöver de 60-70 lägenheter som normalt lämnas i förtur varje år. Lösningen är bra för kommunen, LKFs hyresgäster och de nyanlända eftersom det skapar goda integrationsmöjligheter och lägger en bra grund för en god social sammanhållning.
- Ny förvaltningsorganisation utifrån tre geografiska områden driftsätts under

september. Avsikten är att den nya förvaltningsorganisationen ska förbättra tillgängligheten och service för kunderna. Vidare bildas en affärsutvecklingsfunktion med ansvar för utvecklingen av strategiskt viktiga stöd- och specialistfunktioner för hela verksamheten.

- Renovering och ombyggnad av 60talsområdena, dit extra underhållsmedel riktats, har fortsatt under året. Goda ekonomiska förutsättningar genom gynnsamma räntor och en mild vår möjliggör att planerat fastighetsunderhållet kan utökas utöver budgeterad volym.
- För långsiktig hållbarhet och minskad primärenergianvändning har LKF investerat i 5 500 kvm solceller till byggnaderna på Magistratsvägen, Norra Fäladen. Anläggningen, som invigs under september, förväntas producera 780 000 kWh grön el per år.

Resultat

Delårsresultat efter finansnetto uppgår till 105 miljoner kronor, vilket är en förbättring jämfört med budget på 74 Mkr, främst till följd av lägre underhållskostnader under perioden.

Investeringar i befintliga fastigheter under perioden uppgår till 312 miljoner kronor.

Lånevolymen inklusive kokncernkontokredit uppgår till 3,7 miljoner kronor.

Ränteswapvolymen uppgår till 2 350 miljoner kronor.

LKF prognostiserar ett helårsresultat efter finansnetto om 119 miljoner kronor, vilket är 10 miljoner kronor högre än budget. En starkare efterfrågan på bostadsfastigheter i Lund gör att tidigare nedskrivning av fastigheten Snäckan nu bedöms kunna återläggas i samband med årsbokslutet och ger en positiv effekt om 22 miljoner kronor jämfört med budget. För att säkra en god boendekvalitet är ambitionsnivån hög avseende underhåll, varför underhållskostnaderna förväntas bli 14 miljoner kronor högre än budget.

Lunds kommuns parkerings AB

Lunds kommuns parkerings AB äger och förvaltar 7 parkeringshus med sammanlagt cirka 3 100 parkeringsplatser, därutöver cirka 3 800 hyrda eller arrenderade parkeringsplatser.

Väsentliga händelser

- Trygghetsatsning och underhåll har genomförts i flera parkeringshus
- Solcellsanläggning på p-huset Dammgården är driftsatt
- Paul Mylleberg tillträdde som ny vd för bolaget i juni
- Projektering och bygglovsansökan för tillbyggnad parkering Gasverket samt nybyggnad av parkeringshus Skymningen på Solbjersområdet har skett

Resultat och investeringar

Delårsresultatet efter finansiella poster uppgår till 9 miljoner kronor, vilket är förbättring jämfört med periodens budget på 3 miljoner kronor. En viss beläggningsökning på fasta platser samt högre korttidsintäkter medför högre intäkter. Fastighetskostnaderna är lägre än budget då några projekt har försenats under året eller har skjutits till nästkommande år.

Periodens investeringar uppgår till 5 miljoner kronor. Planerad investering av solcellsanläggning på p-hus färgaren är uppskjuten på grund av analys kring nya energiskattedirektiv.

Förutsatt normala beläggningsgrader prognostiseras ett resultat efter finansiella poster om 7 miljoner, en ökning mot budget. Ökningen är en följd av högre beläggning på fasta platser samt att fastighetskostnaderna förväntas bli något lägre.

Räddningstjänsten Syd

Räddningstjänst för Lund, Malmö, Eslöv, Kävlinge och Burlövs kommuner.

Väsentliga händelser

- 2016 är det första året på den nya handlingsprogramperioden 2016-2019, som direktionen beslutade om i december 2015.
- Rekrytering av ny förbundsdirektör har påbörjats, då nuvarande befattningshavare går i pension i början av 2017.

Delårsresultat

Delårsresultatet efter finansiella poster uppgår till 6 miljoner kronor, en förbättring jämfört med budget. Förbättringen beror dels på återföring av tidigare nedskrivningar av kortfristiga placeringar för pensionsmedel samt budgeterade kostnader som kommer att falla ut senare under året.

Investeringarna till augusti uppgår till 3 miljoner kronor. Förväntad investeringsvolym på årsbasis uppgår till 7 miljoner kronor. Investeringar har skett bland annat till ren och säkrare arbetsmiljö, räddningsutrustning, kommunikationsutrustning samt personbilar.

För 2016 som helhet prognostiseras ett överskott på 5 miljoner kronor, vilket överstiger budget med knappt 5 miljoner kronor.

Redovisningsprinciper

Upplýsningar om redovisningsprinciper

Lunds kommun följer KRL, Kommunal redovisningslag, och rekommendationer som lämnas av RKR, Rådet för Kommunal Redovisning, på alla punkter. Samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder har använts i delårsrapporten som i den senaste årsredovisningen.

Den sammanställda redovisningen omfattar Lunds kommun och de juridiska personer i vilka kommunen har ett betydande inflytande. Med detta menas att kommunen innehar minst 20 procent av rösterna i denna juridiska person. VA SYD ingår trots att ägarandelen är 18,7 procent. Där har kommunen förvaltningsansvar men det bedrivs i ett bolag ägt av flera kommuner. Fastighets AB Arenan, Science Village Scandinavia AB och Nordrike 4 Fastighets AB, har inte tagits med i enlighet med rekommendation nummer 8.2 om sammanställd redovisning, då omsättningen understiger två procent av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag.

Avsättning för återställning av deponier redovisas i enlighet med RKR 10.2.

Komponentavskrivning tillämpas på nya investeringar. Arbetet pågår med omräkning av befintliga anläggningar till komponentavskrivning.

Kommunfullmäktiges särskilda uppdrag till nämnderna

Särskilda uppdrag	Status
Utreda möjlig kommunsamverkan angående överförmyndare.	Pågående
Utveckla lund.se	Pågående
Utreda outsourcing av företagshälsovården.	Pågående
Utreda kostnadskonsekvenserna av LundaEko II.	Avslutad
Utreda konsekvens av att flytta miljöstrategerna från kommunstyrelsen till miljönämnden.	Pågående
Utreda benchmarking av verksamheter.	Avslutad
Utreda möjliga cykelstråk till exempel från Håstad till Norra Fäläden.	Pågående
Kartlägga bostadssociala projekt enligt lag.	Pågående
Göra en översyn av förbehållsbeloppen, enligt de förändringar som regeringens budget 2016 utmynnar i.	Pågående
Utreda vad äldreomsorgens olika verksamheter i Lunds kommun kostar i förhållande till samma verksamheter i andra jämförbara kommuner, samt att, i de fall kostnaderna för äldreomsorg i Lunds kommun markant skiljer sig från jämförbara kommuner, ta fram underlag med förslag på åtgärder eller beslut som vård- och omsorgsnämnden, kommunstyrelsen och eller kommunfullmäktige kan vidta för att jämma ut eventuella kostnadsskillnader.	Avslutad
Omförhandla sina hyresavtal med Lunds kommunala fastighets AB i syfte att få lägre hyreskostnader.	Avslutad
Utreda kostnaderna för tillagningskök respektive mottagningskök	Pågående
Utreda eventuella vinster av samordning och sammanläggning av barn- och skolförvaltningarna	Avslutad
Utreda förutsättningarna, ekonomiskt, personalmässigt och lokalmässigt, för att uppfylla kommunens målsättning för gruppstorlek i förskolan och presentera en plan för hur målsättningen skulle kunna uppfyllas inom innevarande och nästkommande mandatperiod	Avslutad
Effektivisera fastighetsbeståndet genom utfasning av byggnader i slutet av sin ekonomiska och tekniska livslängd	Pågående
Utarbeta en plan för underhåll genom ombyggnation av byggnader som är värda att bevara	Pågående

Resultaten av kommunfullmäktiges särskilda uppdrag kommer att kommenteras i årsredovisningen.

Verksamhetsredovisning

Politisk ledning

Delårsrapporten för politisk ledning omfattar den politiska organisationen kring kommunstyrelsen och kommunfullmäktige, valnämnden, överförmyndarnämnden samt Habostyrelsen. I resultaträkningen ingår även revisionen.

Politisk ledning prognostiserar en negativ budgetavvikelse om 1,8 mkr. Avvikelsen avser Överförmyndarnämnden 1,0 mkr samt Habostyrelsen 0,8 mkr.

Kommunstyrelsen

- Delårsutfall jämfört med budget för kommunstyrelsens totala verksamhet visar en positiv budgetavvikelse om 10,7 mnkr. Avvikelsen beror främst på att intäkter inte faller ut i enlighet med hur budgeten är periodiserad men förväntas jämnas ut under året. Vakanta tjänster samt budgeterade men ej utbetalda bidrag står också för en stor del av avvikelsen.
- På helår görs bedömningen att kommunkontoret kommer att generera ett överskott på 0,1 mnkr.
- Det har skett en fortsatt utveckling av kommunens ledningsprocess för att kommunen ska klara av de kommande årens finansiella utmaningar. Även investeringsprocessen kring kommunens verksamhetslokaler har utvecklats.
- Insatser har gjorts som gör att service- och supportärenden idag hanteras betydligt mer effektivt än tidigare.
- Förbättringar av kommunens kriskommunikationsberedskap har genomförts med bland annat arbete med en krisapp i syfte att förbättra samarbete och samordning i händelse av kris.
- En förstudie avseende öppet nät har gjorts. Det finns numera öppet trådlöst nät i alla byggnader där Lunds kommun har verksamhet som har öppet nät.
- Utvecklingen inom näringslivet och besöksnäring är positiv. Tre stora bolag har under perioden valt att etablera forsknings- och utvecklingskontor i Lund.
- Antalet möten och kongresser i Lund ökar. Beläggningen på hotellen stiger och Lund har flest internationella gästnätter än någon annan skånsk kommun.

Servicenämnden

Delårsutfall jämfört mot periodiserad budget visar totalt på positiv budgetavvikelse om 6,9 mnkr.

Servicenämnden bedömer att nämndens utvecklingsmål kommer att uppnås under året.

Driftsredovisningens helårsprognos ger en negativ budgetavvikelse om 30,9 mnkr. Den negativa budgetavvikelsen kan till stor del härledas till internhyressystemet inom lundafastigheter, då hyresnivåerna förefaller bli betydligt lägre än budgeterat. Volymökningar ger ökade förvaltningskostnader mot budget. Förvaltningen har i separat skrivelse, SN 2016/0131, beskrivit svårigheter med att möta resultatkrav 2017(102,2 mnkr) med tanke på prognostiserat resultat år 2016 (59,5 mnkr). Nämnden har därför gett förvaltningen ett särskilt uppdrag att skyndsamt ta fram en plan för att utreda vilka insatser som krävs för att möta resultatkrav under år 2017. Förvaltningen håller just nu på att arbeta vidare på att ta fram förslag till nämnden för att få budget i balans och kommer presentera detta för nämnden per 5 oktober.

Eventuella nedskrivningar kan komma att behöva göras under året, i samband med genomlysning av befintligt anläggningsregister, som ett sista led i slutlig övergång till

komponentavskrivningar. Detta görs i nära samarbete med kommunkontoret.

Investeringsredovisningens helårsprognos visar en positiv budgetavvikelse om 209,6 mnkr. Det beror främst på den nya investeringsprocessen som pausat vissa projekt.

Serviceförvaltningens totala sjukfrånvaro har ökat med 0,9 procent jämfört med samma period 2015. Total sjukfrånvaro har ökat något mer hos de manliga medarbetarna. Förvaltningen arbetar för att stötta chefer och arbetsledare för att minska sjukfrånvaron. Förvaltningen har under första kvartalet tagit fram och genomfört ett utbildningspaket för arbetsmiljökunskap i syfte att stötta chefer och arbetsledare

Byggnadsnämnden

Byggnadsnämndens avvikelse mot budget för årets första åtta månader visar ett underskott på 0,5 mnkr. I helårsprognosen görs bedömningen att byggnadsnämnden kommer att redovisa ett överskott på 0,7 mnkr.

Efterfrågan på nämndens tjänster är mycket högt. Det är positivt eftersom det signalerar att Lund är attraktivt för stadsutveckling och nya etableringar av bostäder, verksamheter och service.

Personalstyrkan på stadsbyggnadskontoret, främst planavdelningen, har en tillfällig reducering under året till följd av föräldradigheter, pensionsavgångar och medarbetar som slutar. Rekryteringen har under året inte hunnit i kapp. Det medför att förvaltningens kapacitet är ansträngd men rekrytering pågår och vid årsskiftet bedöms förvaltningen åter vara mer i fas.

Positivt är att sjukfrånvaron har sjunkit markant under år 2016. Nämnden fortsätter det proaktiva arbetet med att skapa en attraktiv arbetsplats.

En Utbyggnads- och boendestrategi 2025 för Lunds kommun som ska prioritera nu gällande översiktplanens utbyggnadsområden, har arbetats fram tillsammans med tekniska nämnden. Strategin antogs av byggnadsnämnden den 1 september 2016.

Till och med 31 augusti har 25 nya detaljplaneärenden inkommit till kontoret vilket är på samma nivå som 2015. Kundnöjdheten följs upp genom att alla planbeställare kontaktas efter det att planerna har vunnit laga kraft. En mycket hög nöjdhetsgrad kan konstateras.

Antal inkommande bygglovsärenden hittills i år är cirka 5 procent fler än motsvarande period 2015. Handläggningstiderna för bygglov, räknat från *ansökningsdag* till beslut, ligger i genomsnitt på cirka sju veckor. I PBL anges att beslut ska fattas inom tio veckor från det att ärendet är *komplett*.

Det arbete som påbörjats inom avdelningen i syfte att effektivisera och kvalitetssäkra processerna har fortsatt med särskild fokus på nämndadministrationen.

Tekniska nämnden

Nämnden arbetar för att genomföra beslutade utvecklingsmål och bedömer att de i huvudsak kommer klaras.

För att genomföra fullmäktiges särskilda uppdrag till nämnden *Utreda möjliga cykelstråk t ex mellan Håstad och Norra Fäladen* planeras bland annat för utbyggnad av cykelväg mellan Håstad och Stångby och ombyggnation pågår för att underlätta cykling genom stadskärnan.

Förslaget till Utbyggnads- och boendestrategi är under politisk behandling och antas förhoppningsvis av kommunfullmäktige under september, vilket krävs för att säkert uppfylla de krav regeringen ställt för att bidrag i form av byggbonus ska utgå.

Målsättningen är att 900 bostäder ska påbörjas under året, förvaltningen bedömer att 700 kommer påbörjas. För att möjliggöra bostäder för nyanlända svenskar pågår ett intensivt arbete.

I juni tecknades genomförandeavtal med regionen för spårvägsutbyggnaden. Entreprenör har handlats upp för fortsatt projektering och utbyggnad av infrastrukturen enligt entreprenadformen utökad samverkan/partnering.

Färdtjänsten är fortfarande drabbad av problem. Därför har nämnden infört en resegaranti från den 15 mars. Nyttjandet av avgiftsfria resor med seniorkort och serviceresekort fortsätter att öka. Det är värt att notera att färdtjänstlegitimerade sedan mars reser mer med Skånetrafiken än med SverigeTaxi.

Tekniska nämndens driftverksamheter prognostiserar efter förväntade regleringar, ett bokslut i balans.

Inom investeringsverksamheten prognostiseras totalt sett ett överskott om 15 miljoner kronor jämfört med tilldelade ram. Det beror framför allt på att Utvecklingen av centrum inte genomförs i den takt det budgeterats för. Det finns många faktorer som kan medföra tidsförskjutningar i exploaterings- och investeringsprojekten och påverka det slutliga utfallet.

Införandet av komponentredovisning kommer att medföra en justering av kostnader och utgifter mellan drift- och investeringsverksamheterna om cirka 8-10 miljoner kronor.

Sjukfrånvaron var 4,2% per den siste juli.

Miljönämnden

Miljönämndens delårsrapport till kommunstyrelsen avseende årets två första tertial med helårsprognos för 2016.

Miljönämndens ansvar, vad avser den lagstadgade myndighetsutövningen, utförs enligt plan. Nämndmålen med indikatorer, i den mån statistik finns att tillgå, visar att målen uppfylls avseende perioden.

Vad gäller ekonomin prognostiserar miljönämnden ett nollresultat för helåret 2016.

Avseende ekologisk hållbarhet kan framhållas att arbetet med att ta fram en kemikalieplan har påbörjats och nämnden har tillförts särskilda medel för det fortsatta arbetet.

Sjukfrånvaron bland miljöförvaltningens personal påverkas av enstaka långtidssjukskrivning, men är låg för övrig personal. Arbetsmiljöfrågor har hög prioritet på förvaltningen och aktiva insatser görs.

Kultur och fritidsnämnden

Fritid

- Dalby Skate klart i början av 2016 och Lunds nya mötesplats, Söderlyckans skatepark, invigdes i maj.
- Fritidsklubbarna övergick till skolans regi den 1 augusti och kultur- och fritidsnämnden beslutade om ett nytt verksamhetsuppdrag för den öppna ungdomsverksamheten som gäller från den 1 januari 2017.
- Aktiviteter och samverkan mellan den öppna ungdomsverksamheten och socialförvaltningens boenden för ensamkommande flyktingbarn genomfördes och ungdomspolitiken slutförde i juni projektet ALLA UNGA – om inflytande och delaktighet, oavsett intellektuell funktionsvariation.

Idrott

- Högevallsbadet har HBTQ-certifierats och Genarps friluftsbad har fått ny och modern reningsteknik.

- Nya utegym i Södra Sandby och Veberöd och invigning av ny beachhandbollsplan på Östra Torn samt renovering av Lunds bowlinghall och skyttehallen i Bollhuset.

Bibliotek

- Linero bibliotek öppnade i nya lokaler vid Linero torg i februari och biblioteksverksamheten fortsätter sin omstrukturering med avvecklingen av Järnåkra och Nöbbelöv bibliotek enligt plan.
- Bibliotekens nya responsiva webb lanserades i maj och 33 procent av alla invånare i Genarp är numera Meröppet-låntagare!
- Utökad utlåningsverksamhet vid boenden för ensamkommande flyktingbarn med bokbussen och uppskattad ABC-utställning för barn på stadsbiblioteket under maj-augusti.

Kultur

- Ett nytt elevregistreringssystem, Speedadmin, har implementerats på Kulturskolan.
- Installation av hiss till källarplan på Konsthallen
- Bildandet av en arrangemangsenhet med egen enhetschef. Enheten deltar aktivt i förberedelserna inför Påvens besök i Lund i oktober.
- Kulturverksamheten har erhållit kommunbidrag 2016 för projektet Vinterlund 2016-2017.

Övergripande

- Nya bidragsformer gäller från årsskiftet
- Förvaltningen har inte fått medel för de ökade hyreskostnaderna i samband med den ”ofrivilliga” flytten till St Södergatan, vilket innebär att detta idag täcks inom ordinarie ram på bekostnad av viss basverksamhet.

Socialnämnden

Verksamhetsredovisning

Socialnämndens målarbete, som inkluderar särskilda uppdrag pågår. Nuläge har analyserats och planering av insatser har påbörjats i syfte att nå målen (missbruksområdet och utveckling inom vissa delar av försörjningsstöd och arbetsmarknadsåtgärder). Ett flertal aktiviteter som ligger i linje med uppsatta mål och särskilda uppdrag har även påbörjats eller varit påbörjade sedan tidigare.

Ekonomi

Socialnämnden prognostiserar ett underskott på - 59miljoner kronor, fördelat på -31 mnkr för flyktingverksamheten, ensamkommande barn, och - 28 miljoner kronor för kommunfinansierad verksamheter (köpt vård -19,5 miljoner kronor, försörjningsstöd -3,4 miljoner kronor) Prognosen för den kommunfinansierade verksamheten har förbättrats med 8 miljoner kronor. I prognosen ingår en post på - 5 miljoner kronor som avser momsavdrag för åren 2014-2016. Per den 31 augusti uppgår återsökta ännu inte utbetalda statsbidrag från Migrationsverket till 179 miljoner kronor, varav 132 miljoner kronor avser år 2016. Socialförvaltningen arbetar vidare med att på sikt nå en ekonomi i balans gällande köpt vård och försörjningsstöd.

Personalredovisning

Periodens sjukfrånvaro har ökat utifrån framtagna prognos för både år 2015 och 2016. Det är svårt att analysera sjukfrånvaron då statistiken 2015 och 2016 inte bygger på samma utdata. Nämnden arbetar aktivt med att förbättra och utveckla arbetet för en hälsofrämjande

arbetsplats där förvaltningens hälsoinspiratörer är en stor tillgång. För att kunna arbeta strategiskt med kompetens och personalförsörjning inom nämnden har det tagits fram ett förslag till handlingsplan kopplat till olika aktiviteter på kort och lång sikt. En partsammansatt grupp är tillsatt.

Vård- och omsorgsnämnden

Omfattande arbete för att utveckla verksamhetens kvalitet, arbetssätt och metoder med förstärkt brukarfokus och individens behov i centrum(IBIC) har pågått i samtliga verksamheter och stora utbildningsinsatser och organisationsutveckling har genomförts.

Uppföljning av brukarens upplevda kvalitet sker sedan i mars med större omfattning än tidigare enligt en ny modell.

Reviderat ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete har fastställts.

Arbetet med att ta fram och säkerställa underlaget till indikatorer för styrning och uppföljning av verksamheten har pågått.

Det övergripande HR-arbetet har fokuserats på att lägga grunden för en långsiktig och hållbar kompetensförsörjning, ny organisering av korttidsbemanning samt fördjupad analys av sjukfrånvaron.

Förberedelsearbete inför ett nytt hälso- och sjukvårdsavtal med Region Skåne har pågått under perioden. Kommunfullmäktige beslutade i augusti att teckna det nya avtalet som ska stödja den pågående och förväntade utvecklingen där fler delar av sjukvården för de mest sjuka flyttar från sjukhusen till hemmiljön.

Den sammanfattande bedömningen är att vård- och omsorgsnämndens ekonomi är i balans även när hänsyn tagits till resultatreglering. Kommunfullmäktiges särskilda uppdrag har delvis genomförts och nämndens utvecklingsmål har delvis uppnåtts.

Utbildningsnämnden

Skolorna har goda eller förbättrade resultat vad gäller att ge alla elever en gymnasieutbildning med hög kvalitet. Andelen elever som gick ut med en examen har ökat över tid på yrkesprogram och är oförändrad på högskoleförberedande program. Den genomsnittliga betygspoängen har ökat något på yrkesprogram och är oförändrad på högskoleförberedande program.

Det finns en positiv trend på de flesta skolor vad gäller arbetet med grundläggande värden, delaktighet och inflytande i undervisningen.

Den pågående satsningen på bedömning för lärande fortsätter.

Skolinspektionen har godkänt Lunds kommun som huvudman för internationell skola på grundskolenivå vid International School of Lund Katedralskolan (ISLK).

Från och med 1 juli 2016 deltar Lunds kommun i Lärarlönelyftet, en satsning från staten för att höja lönerna för särskilt kvalificerade lärare, förskollärare och fritidspedagoger.

Sjukfrånvaron inom utbildningsnämnden är sjunkande. Ansvariga chefer avsätter tid för samtal i syfte att utreda tidiga signaler på ohälsa hos sina medarbetare, samt förhåller sig på ett systematiskt sätt till fastställd rehabiliteringsprocess, samtidigt som frågor kring ohälsa diskuteras återkommande av såväl nämnd som förvaltning, samt fackliga organisationer.

Nämnden prognostiserar ett underskott på -13,3 miljoner kronor. De största underskotten prognostiseras vid Komvux (- 4 miljoner kronor) och Gymnasieskolan Vipan (-3,2 miljoner kronor). Båda dessa verksamheter startade året med stora underskott överförda från 2015.

Komvux prognostiserar underskott i verksamheten även för 2016. Vipan räknar med ett

överskott för 2016, men hela underskottet från 2015 kommer dock inte att kunna inarbetas.

Barn och skolnämnd Lunds stad

BSN Lunds stads helårsprognos visar på ett *nollresultat* i förhållande till tilldelad ram på 1 712,3miljoner kronor. Prognosen har inga volymavvikelser som ska kompenseras enligt regelverket för direkt skolpeng. I förhållande till tilldelad ram beräknas förskolan ha ca 25 fler barn, skolan ca 10 fler elever samt fritidshem ca 150 färre barn.

Positiva effekter av tilläggsbudgeten för skolors särskilda behov, ökad ersättning för flyktingspecifika kostnader och statens tillfälliga statsbidrag för mottagning av flyktingar gör att förvaltningen räknar med ett nollresultat.

Osäkerhet råder vad gäller oförutsedda kostnader som avser god inomhusmiljö i våra lokaler samt stor osäkerhet kring prognostisering av nyanlända elever i Lunds grundskolor och för merkostnad för flyktingar under rådande omständigheter.

Implementeringen av målen i verksamheterna har pågått under våren där ledare har fått fortbildning i den nya målprocessen. Arbete kring hur målen skall konkretiseras på resp. enhet, har påbörjats.

Sjukfrånvaron tom 31 juli uppgår till 7,5 %, vilket är 0,4 procentenheter högre än motsvarande tid föregående år och 0,1 procentenhet högre än sjukfrånvaron totalt för 2015. Den längre sjukfrånvaron på 60 dagar eller mer ligger på samma nivå som föregående år, och uppgår till drygt 45 % av den totala sjukfrånvarotiden.

Mycket fokus läggs på att hitta vägar för att minska sjukfrånvaron och med syfte att främja hälsa och en god arbetsmiljö.

Under våren har den partsgemensamma gruppen för lärares arbetsmiljö lagt stort fokus på lärares arbetstid. Därtill har ett förväntansdokument på lärare fastställts.

Förvaltningschefen har också gett skolområdescheferna i uppdrag att skapa förutsättningar så att ingen rektor eller förskolechef har mer än 30 medarbetare. Syftet är att öka attraktiviteten i att vara anställd samt främja arbetsmiljö och kvalitet för såväl ledare som personal i våra verksamheter.

Fritidshemsverksamheten för barn 10-13 år leds nu av rektorer och är direkt kopplad till LGR 11.

Barn och skolnämnd Lund Öster

Prognosen för året är -5,7 miljoner kronor. Enligt kommunens regelverk ska resultatet korrigeras med outnyttjade anslag och tillkommande kostnader. Följande korrigeringar föreslås:

- Finansiering av antal barn och elever, avvikelse mot kommunfullmäktiges ram: +2,3 miljoner kronor
- Kompensation för skolskjutsar: +0,1 miljoner kronor
- Ej utnyttjat anslag till öppen förskola: -0,6 miljoner kronor
- Kompensation för ökade hyreskostnader: +8,8 miljoner kronor

Summa korrigeringar enligt ovan: +10,6 miljoner kronor, vilket innebär att återstående avvikelse för nämndens verksamhet blir + 4,9miljoner kronor.

- Nyanlända - 50 barn har under våren kommit till förberedelseklasser som finns på fem av våra skolor. Av dem var det 9 elever som gick ut åk 9.
- En halvdagsutbildning med temat "Hur kan vi bli bättre på att använda flerspråkighet

som en resurs i den pedagogiska verksamheten" har genomförts för samtliga förskolechefer och rektorer i Lunds kommun.

- Malmö Högskola har antagit ytterligare ett antal förskolor och skolor som Övningskolor/förskolor.
- BFL - samtalsledarutbildning del 5 och forskningscirkelar har planerats.
- Skolverkets fortbildningssatsning Matematiklyftet har avslutats.
- Statens satsning på ökad personaltäthet i skola och förskola beräknas bidra med statsbidrag för året med 12,7 miljoner vilket innebär en stor osäkerhet för prognosen. Skolverket avgör under hösten hur stor del av medlen till lågstadiesatsningen som kan behållas.

Renhållningsstyrelsen

Delårsresultatet för årets åtta första månader blev + 2,0 miljoner kronor vilket är en positiv avvikelse mot budget med + 1,7 miljoner kronor. Årets resultat beräknas till + 0,5 miljoner kronor i prognosen. Investeringar hittills i år har gjorts med 18,7 miljoner kronor och prognosen för året beräknas till 34 miljoner kronor.

Kommunfullmäktiges mål förväntas att bli uppfyllda.

Sjukfrånvaron är större än motsvarande period 2015 men förväntas bli i nivå med 2015, ca 5 %.

Finansiella rapporter

Resultaträkning och kassaflödesanalys

RESULTATRÄKNING								
Mnkr	Kommunen					Koncernen		
	2016			2015		2016		2015
	Augus ti	Progn os	Budge t	Augus ti	Helår	Augus ti	Progn os	Helår
Verksamhetens intäkter	1 148	1 653	1 412	966	1 500	3 101	4 599	4 418
Verksamhetens kostnader	-4 569	-7 087	-6 815	-4 279	-6 619	-5 899	-9 067	-8 634
Avskrivningar	-216	-328	-280	-196	-298	-490	-736	-717
Jämförelsestörande poster	-25	-25		28	67	-25	-25	67
Verksamhetens nettokostnader	-3 662	-5 787	-5 683	-3 481	-5 350	-3 313	-5 229	-4 866
Skatteintäkter	3 351	5 292	5 356	3 228	5 066	3 351	5 292	5 066
Generella statsbidrag	229	360	315	220	347	229	360	347
Finansiella intäkter	122	129	121	104	118	19	35	15
Finansiella kostnader	-26	-39	-51	-23	-35	-137	-200	-166
Resultat före extraordinära poster	14	-45	58	47	145	150	257	396
Skatt	0	0	0	0	0	-39	-88	-76
Extraordinära poster	0	0	0	0	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0	0	0	0	0
Årets resultat	14	-45	58	47	145	111	169	318
Avräkning mot balanskravet	-11	-11		-28	-30			
Årets resultat mot balanskravet	3	-56	58	19	115			

KASSAFLÖDESANALYS			
Mnkr	Kommunen		
	2016	2015	
	Augusti	Augusti	Helår
Den löpande verksamheten			
Årets resultat	14	47	145
Justering för övriga ej likvidpåverkande poster	256	214	336
Medel från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital	270	261	481
Förändring lager, exploateringsverksamhet	0	0	-20
Förändring kortfristiga fordringar	-84	-47	-99
Förändring kortfristiga skulder	-25	-125	165
Medel från löpande verksamhet	161	89	527
Investeringsverksamheten			
Förvärv immateriella tillgångar	0	-4	-4
Förvärv materiella tillgångar	-336	-358	-673
Sålda materiella tillgångar			2
Investeringsbidrag, gatukostnadsersättningar	3	97	110
Bidrag till statlig infrastruktur			
Förändring finansiella anl.tillgångar		-1	-1
Medel från investeringsverksamhet	-333	-266	-567
Finansieringsverksamheten			
Nyupptagna långfristiga lån /amortering	0	820	723
Nyupptagna kortfristiga lån /amortering	0	0	300
Fordran avseende förmedlade lån	-51	-662	-100
Långfristig utlåning	0	0	-648
Medel från finansieringsverksamhet	-51	158	275
Förändring av likvida medel	-223	-19	235

Balansräkning

BALANSRÄKNING				
Mnkr	Kommunen		Koncernen	
	2016	2015	2016	2015
	Augusti	Utg. balans	Augusti	Utg. balans
Immateriella anläggningstillgångar	10	12	203	196
Materiella anläggningstillgångar	5 752	5 642	15 813	15 441
Finansiella anläggningstillgångar	2 007	2 007	325	295
Långfristiga fordringar	2 461	2 410	108	141
Bidrag till statlig infrastruktur	18	18	18	18
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	10 249	10 089	16 467	16 091
Förråd, lager, exploateringsfastigh.	248	236	287	290
Kortfristiga fordringar	1 226	1 146	1 032	1 052
Kortfristiga placeringar	122	118	149	135
Kassa och bank	46	269	249	511
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR	1 642	1 770	1 717	1 988
SUMMA TILLGÅNGAR	11 891	11 859	18 184	18 079
Årets resultat	14	145	111	318
Resultatutjämningsreserv	275	215	275	215
Övrigt eget kapital	4 074	3 989	5 629	5 294
EGET KAPITAL	4 362	4 348	6 015	5 827
Avsättn. pensioner o likn.	441	426	508	465
Andra avsättningar	66	42	658	667
AVSÄTTNINGAR	507	468	1 166	1 132
Långfristiga skulder	4 471	4 468	7 062	7 003
Kortfristiga skulder	2 551	2 576	3 940	4 117
SUMMA SKULDER	7 021	7 043	11 003	11 120
SKULDER O EGET KAPITAL	11 891	11 859	18 184	18 079

2016-10-12

För kännedom: Kommunfullmäktige

Revisorernas bedömning av delårsrapporten per 31 augusti 2016

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer har, uppdraget att bedöma om resultatet i delårsrapport per 2016-08-31 är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen avser mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning, såväl finansiella som för verksamheten.

Vår bedömning är baserad på en översiktlig granskning av delårsrapporten, inriktad på övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Vid vår granskning har vi särskilt iakttagit:

- Följande finansiella mål bedöms kunna uppfyllas; Skuldsättningsmål.
- Verksamheternas totala budgetavvikelse i enlighet med prognosen vid delårsbokslutet uppgår till -79 mnkr. Finansieringsverksamheten redovisar ett underskott om -24 mnkr innebärande att kommunens totala utfall avviker från budget med 103 mnkr.
- Det prognostiserade utfallet för 2016 innebär ett utfall i väsentligt under budget (-45 mot 58). 2016 förväntas skatteintäkterna öka med 4,4 % och nettokostnaderna med 8,2% inkluderat jämförelsestörande poster och 7,3 % eliminerat för dessa. Oavsett beräkningsgrund konstateras att kostnaderna förväntas öka i högre takt än intäkterna. Utvecklingen är oroande.
- I samband med att EVP för 2016-2018 fastställdes kunde konstateras att inget av målen kommer att uppnås. För 2016 kommer dock skuldsättningsmålet att uppnås pga att alla budgeterade investeringar ej genomförs. Enligt vår uppfattning innebär detta att de finansiella målen inte kan anses vara styrande då de redan i budgeten ej beräknas bli uppfyllda.
- Vi bedömer att kommunens delårsrapport i allt väsentligt innehåller de krav som framgår i RKR:s rek nr 22. Vi anser att uppställningsformen för delårsrapporten bör anpassas till RKR nr 22 för en ökad tydlighet.

Granskningens resultat presenteras i bifogad rapport.

Revisorerna bedömer att resultatet i delårsrapporten inte fullt ut uppnår de finansiella och verksamhetsmässiga mål fullmäktige har beslutat om.

LUND

2016-10-12

Lunds kommun 2016-10-12

<i>Britt Svensson</i>	<i>Birgitta Kuylenstierna</i>	<i>Lars Trågen</i>
Britt Svensson	Birgitta Kuylenstierna Nadel	Lars Trågen 2:e vice ordf.
Ordförande	Vice ordf.	

<i>Lennart Nilsson</i>	<i>Anna-Lena Håkansson</i>	<i>Mats Lindén</i>
Lennart Nilsson	Anna-Lena Håkansson	Mats Lindén

<i>Guilem Rodrigues da Silva</i>	<i>Claes Berne</i>	<i>Nilla Bolding</i>
Guilem Rodrigues da Silva	Claes Berne	Nilla Bolding

<i>Tamas Osvath</i>	<i>Bertil Göransson</i>	<i>Marcus Klingborg</i>
Tamas Osvath	Bertil Göransson	Marcus Klingborg

<i>Helena Cederholm</i>	<i>Bengt Svensson</i>	<i>Håkan Magnusson</i>
Helena Cederholm	Bengt Svensson	Håkan Magnusson